48ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 921 Կ. ՊՈԼԻՍ ՈՒՐԲԱԹ ՅՈՒՆԻՍ 25 8 ՅՈՒԼԻՍ 1904 23 ՐԱՄԶԱՆ ԱԽԷՐ 1322 — 25 ՀՈՍԿԻՐԱՆ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՕՐՈՒ ԿՈՒՍԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԲՄԲԱՍԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիա Ալի Մասջիտ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
اربعه یومی وسیاسی غزیته
صاحب امتیازی : اوهانس فریه
اداره خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԳԱԼԱՏԻԱՅԻ ԳՐԱՏՈՒՐՈՒԹԻՒՆ

	8-բէկան	վեցամեայ
Հոլով համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՑԱՆՑԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ,
Մեկ անգամէ աւելի ծառուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Մա՛տաք օդերուն վարժապետական խնդիրներուն վրայ խօսիլը իրաւունքն կրնայ ճանձրոյթի պատճառել սիրելի ընթերցողներուս, բայց չէ՞ մի որ ճիշդ ժամանակն է, և չա՞ր որ տարին գոնէ քանի մը շաբաթ լրջօրէն անդրադառնանք մեր ուսուցչական ասպարէզին զանազան երեւոյթներուն, ուսումնասիրենք անոր ներկան ու ապագային բարելաւութեան համար միջոցներ մտածենք։ Դաստիարակներն են որ մեր մանկութիւնը կը կրթեն, կը հրահանգեն, որով և մեր ուսումնական ապագան կը պատրաստեն։ Մեծ է անոնց դերը, սիրելի ընթերցող, և ո՛րքան որ կրնան գտնուիլ այնպիսիներ որոնք մեծ պատիւ չեն բերեր այդ ասպարէզին, այսպարէզն ինքնին վսեմ է, և անխուսափելի միջնորդն է մեր ազէտ մանկութեան և բարեկիրթ այրութեան, կամուրջն է ուրկէց ի հարկէ պիտի անցնի մարդ վերածնելու համար նորագոյն կեանքի մը մէջ, ինչպէս նիբիական կեանքին լոյսին առջեւ մեր աչքերը բանալու համար ի հարկէ կ'անցնինք մեր մայրերուն արգանդէն։

Ո՛րքան աւելի մտածենք ուրեմն այն ասպարէզին մարդոց և իրերուն բարգաւաճման և բարեկեցութեան վրայ, ա՛յնքան քիչ է։ Թոլոր մեծ հանճարները դաստիարակին դերին վրայ աքանչելի տողեր են հիւսած, իմաստասէրը, բարոյախօսը և զգացումներու մեծ դաստիարակը եղող բանաստեղծը երգած են վարժապետին կոչումը, և չաւագոյն ներշնչումներ քաղած են անկէց, վկա՛յ Վիքթոր Իւկոյի անմահ տողերը վարժապետին դերին վրայ։

Այս իսկ պատճառաւ անցեալ շաբթու յորդոր կը կարդայինք մեր չքաղաքաւարտ պարոններուն և օրիորդներուն որ թեթեւօրէն որոշում չտան այդ ասպարէզին մէջ մտնելու, թեւակոխելու գեհենի մը մէջ, որ թերեւս պատեհագոյն վայր մը չէ իրենց համար, և գուցէ կոխելով զայն, ո՛չ իրենց օգտակար ըլլայ, ոչ ուրիշներուն։ Ամէն ասպարէզ իր ներքին դժուարութիւնները կրնայ ունենալ, բայց այս դժուարութիւնները արդարև վնասաբեր կ'ըլլան այդ ասպարէզին եթէ զայն ընդգրկողներուն ներքին անարժանութենէն առաջ գան։ Առեւտրական տգրնապ մը՝ անտեսական պարագաներու բերմամբ՝ չի փճացներ առեւտրական ասպարէզը, վաղանցիկ հով մըն է այն՝ որ մերթ կը փչէ դառն կամ ուժգին, և պարագաներու անհետացմամբ առաւել կը փայլի այն և կը զօրանայ։ Բայց երբ այդ ասպարէզին մարդիկը պահանջուած յատկութիւններէն զուրկ ըլլան, եթէ անոր համար կանխաւ և ի բնէ որակուած չըլլան՝ այն ատեն է քայքայումը, և ստոյգ փճացումը այդ ասպարէզին։

Նոյնը նաեւ ուսուցչական ասպարէզին համար։

Պարագաներու բերմամբ ասպարէզը այսօր անկեալ է. նիբիական խեղճացութիւն մը իր ուրուականը կը ցցուէ յաճախ անոր հետեւողներուն մեծագոյն մասին առջեւ, ա՛նպէս որ անոնց օրըստօրէական ապրուստը ապահովուած չէ, վատահութիւն չունին որ ժամանակին պիտի առնեն իրենց ամսականը. ա՛նքան անկայուն պարագաներու հետ կապուած է անոնց դիրքը որ արդարեւ անասելի է։ Թաղային տնտուկներու մատակարարութեան ուղղութիւնը մեր մէջ երբեք չի քաջալերեր թաղային դպրոցներու ուսուցչութեան ապագան, բայց ինչո՞ւ կ'ըսեմ ապագան, ոչ իսկ ներկան։ Մեր պատուական բարեգործ նախնիք երբ ժամանակին կալուածներ գնեցին եկեղեցիին անունով, կուշտի դպրոցը պահպանելու, և ժամուն իւղն ու մոմը անպակաս ընելու նպատակաւ էր։ Արդ, երբ ինքնաբերաբար աւելցան եկեղեցիին պատահական հասոյթները հարսնիքի, ննջեցեալի, պսակներու և ուրիշ աղբիւրներու գոյութեամբ, և հաւատացեալներուն որսաբուխ նուէրներով, ինչպէս մոմագին, իւղագին, եւն., նոյն համեմատութեամբ չաւելցան դպրոցին հասոյթները, կամ՝ անոր յատկացուած հասոյթներուն ամենէն մեծ աղբիւրը, թոշակը, մնաց ու կը մնայ անհաստատ վիճակի մէջ։ Պիւտժէի պարտաւորութեան ատեն Թաղ. Խորհուրդը թաղային տնտուկէն գումար մը կը յատկացնէ ամսական, և անոր վրայ տուաս խուսկէն կ'աւելցնէ գումար մըն ալ, յաճախ երեւակայական, թոշակներէ զոյացած պատահական և յոյժ փոփոխական գումարը, որով պիւտժէն կը գոցուի...թուղթի վրայ, ծակոծուկ չի մնար։ Բայց իրողութիւնը ա՛յն է թէ մեր դպրոցները պիւտժէ չունին, և թաղային տնտուկէն յատկացուած գումարը թերեւս միակ տնուցիչ տարրն է մեր ուսուցիչներուն համար։ Բայց այդ գումարը յոյժ տարբական ծրագրի մը գործադրութեան միայն կը բաւէ, հասարակ ընթերցանութենէ, պարզ գիրէ ու թուականական չորս գործողութենէ միայն բաղկացեալ ծրագրի մը, և ոչ անկէց աւելիին, աղէ՛կ եթէ նոյն իսկ անոր ալ բաւէ։

Բայց հիմա մեր տղաքը ամենագէտ ընել կ'ուզենք, և պէտք է այնպէս ընենք, որովհետեւ ժամանակն ալ այնպէս կը պահանջէ։ Ատենօք պարզ սընունդը կը բաւէր ամէն դասակարգի մարդոց համար։ Բերանները սնունդին յատկացեալ գումարը մեր ընտանիքներուն պիւտժէին վրայ ո՛րքան ալ ծանր ճնշէր, բայց սնունդին թէ՛ քանակը և թէ որակը այսօրուան պէսպիսութիւնը և առաւելութիւնը չունէին։ Առողջապահական խնդիրը հիմա տարբեր համեմատութիւններ առած է պարագաներուն և միջավայրին ազդեցութեան տակ։

Նոյնը նաեւ մեր մտաւորական սընունդին համար, ո՛և է ասպարէզի պատրաստուող մանկութեան անհրաժեշտ է շատ ուսանիլ և լաւագոյնս ուսանիլ։ Ուսուցիչն ալ, որպէսզի շատ ուսուցանէ և լաւագոյնս ուսուցանէ, կը կարօտի առատ սնունդի, անկաշկանդ ժամի, և մտահոգութեան սուր խայթոցներէն զերծ հոգեկան վիճակի մը, ի յայտ բերելու համար իր կարողութեանց արդիւնքը, և մտակերու համար գործունէութիւն մը՝ որ ընդգրկուած ասպարէզին յարակից ներքին դաստիարակութիւններէն բխելու վտանգին մէջ կը գտնուի շարունակ։

Ոչ պիտի դարման տանի այս կացութեան։—Բնականաբար ընտանիքին հայրերը, որոնցմէ կ'ըլլան աղխարհի բոլոր Թաղականները, Հոգաբարձուները, Տնտամակալները, և վերջապէս ամբողջ տրցակը դպրոցական մարմիններուն որոնք կ'ստանձնեն նիբիական մատակարարութեան հոգը։ Անոնց կ'ինայ, իւրաքանչիւրը իր չրջանակին մէջ, դպրոցներու պիւտժէին գործը բաղձացեալ վիճակի մը մէջ դնելու հոգը։ Կա՛մ այն է որ իրենց ծրագիրը նկատողութեան առնելէ և իրենց հաստատուն հասոյթներուն չափովը զանիկա վերացնելէ ու գնահատելէ վերջ, վազ անցնիլ այդ ծրագրէն, և Ուսումնական Խորհուրդին առջեւ պարզել անկարելիութեան պատճառները, և համարձակ հին դրութեան դառնալ, և կամ սովորական հասոյթներուն վրայ թաղային տնտուկէն նոր յաւելում մը բռնել, և գործը քաջեցնել անապրիք։ Երկու պարագաներէն մին կամ միւսը. միջին եղը չկայ։

Միջին եղը չկայ, քանի որ միջին եղրը,—թոշակը,—չի գանձուիր հարկ եղած կանոնաւորութեամբ, և պիտժէին այդ լուսանցքը միշտ պատկառելի բացութեամբ մը և թուանշաններու ահագին ցանցառութեամբ մը կը փայլի։ Եթէ թաղային տնտուկներէն յատկացուած ներկայ հասոյթներուն մատակարարութեամբ միայն պիտի վարի դպրոցը, հար չկայ՝ ձեր կարողութեան աստիճանին համեմատ միայն ոտքերնիդ երկնցուցէք անկողինին մէջ. կը հասկընամ թէ այդ պարագային իրօք դպրոցը ուղղակի եկեղեցական մատակարարութեան և թաղականի հակակշռին ներքեւ պէտք է գտնուի։ Բայց երբ թոշակին բերը վարժապետներուն կոնակը կը հանէք և կ'ըսէք. «Ուրա՛յ յագեցարուք եւ ջեռացարուք», այն ատեն մասամբ կը դադրի ձեր հակակշռողի պաշտօնը, և ձեր ինքնահաւանութեան կուռքը մասամբ կը փչրի, ո՛վ պատուական թաղականներ և հոգաբարձուներ, այն ատեն դպրոցը ինքնին անկախ վարչութիւն մը ստանձնած կ'ըլլայ, թոշակաւաք պաշտօնեաներուն առաւել կամ նուազ համաչիշ բարոյական ազդեցութենէն կախուած գործ մը, որ ձեռք բերուած արդիւնքին չափովը կը տնօրինէ իր պիւտժէին և հետեւաբար իր ծրագիրը։ Երկու ենթադրութիւններուն մէջ ալ կը տեսնուի թէ Ուսումն. Խորհուրդին պաշտօնական ծրագրին դիրքը կը վտանգուի։

Անշուշտ դաստիարակելի է ծնողքներու անտարբերութիւնը թոշակի վճարման մասին։ Բայց գանգատի այս պղտաւոնական յայտարարութիւնը ուսուցիչներուն նիբիական անկեալ կացութեան կնճիռը չի փարատեր։ Մինթէ սիրտ ունենալ կը նշանակէ թողուլ որ դպրոցական պիւտժէին մէջ երեւակայուած հասոյթի տարտամ աղբիւր մը ցամքի մնայ, դրուագեալ և կեղեայ աղբիւր մը, որուն ծորակէն հազիւ ընդհաս ընդհատ կը հոսի չուր մը որ ծարաւը չի բուժեր։ Պարտաւորութիւն մը չէ՞ արդեօք հոգալ և հաւասարակշռել մեր ուսուցիչներուն ալ նիբիական վիճակը, ինչպէս կը հոգանք մեր զաւակներուն վիճակը։ Երկար տարիներ անոնց հոգը կը յանձնենք իրենց, իրաւունք մը չունին իրենք աւելի յարգանք և աւելի հոգածութիւն ակնկալելու մեզմէ։

Մեր վերոյիշեալ առաջարկութեան գալով, կը կրկնենք թէ Թաղականները դպրոցական տարեգլխուն իրենց Տեսուչներուն աջակցութեամբ և խորհրդակցութեամբ պարտաւոր են նախ վաւերացնել ծրագիրը, եթէ կը յօժարին և կարող են նոյնութեամբ չարունակել զայն, ապահովելով սակայն դրամական խնդիրը։ Ամէն Թաղ իր կարողութեան չափով քիչ մը աւելի կրնայ տալ դրպրոցին, թոշակին անհաստատութեան վնասները մեղմացնելու և Թաղային հակակշիռը դպրոցին վրայ իրաւամբ գործադրելու համար, և, ամէն բանէ առաջ, մեր զաւակներուն դաստիարակութեան բարոյական մեծ գործը ասոր անոր փոքրոգութիւններուն նշաւակ չընելու համար։

Բայց կամքն իրենցն է։ Եթէ պիտի չկրնան այս կերպ որոշման մը յանգիլ, այն ատեն պէտք է կոկիկ բռնեն իրենց գործը, ամէն պարագայի մէջ մեքենան կանոնաւորապէս քաշեցնելու համար։

Ասիկա միայն կրնայ ըլլալ բոլոր ճշմարիտ ծնողքներուն բաղձանքը։

ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ՊԱՐԶ ԽՕՍՔԵՐ

ՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

Բարթող էֆ. Թելեան, որ անցեալները Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ պաշտօն ստացած էր Ս. Փրկչեան Որբանոցին մէջ պատսպարուած դաւառացի աղքատիկ ուսանողուհիներու մասին քննութիւն մը կատարել, գտած էր որ Մալաթիայի ուշիմ օրիորդ մը մասնաւոր սէր և ընդունակութիւն ունէր նկարչութեան, որու մէջ փայլուն ապագայ մը կը խոստանար, իր ուսուցիչներուն վկայութեան համաձայն։ Թէլեան էֆ., գնահատելով այս աղջկան լուրջ, ալխատասէր բնաւորութիւնը և գեղարուեստի անոր ճաշակը զարգացնելու համար, խոստացած էր բարերարի մը պաշտպանութեան յանձնել այս կանխահաս նկարչուհիին դաստիարակութեան գործը։ Պատրիարքարանի յարգելի դիւանապետը, խօսքը գործին միացնելով, ազնուասիրտ ու բարեգործ անձնաւորութիւն մը դիմում ըրած է և Մալաթիայի գեղարուեստասէր օրիորդին բնական ձիրքերն և ընդունակութիւնները նկարագրած է՝ իրեն յատուկ պերճախօսութեամբ։ Վեմ բարերարը, որ կրթական ու գեղարուեստական զարգացումի առատանուէր սատարող մը եղած է միշտ, սիրայօժար ընդունելով Թելեան էֆ.ի առաջարկութիւնը, դրամական ամէն աջակցութիւն խոստացած է՝ ըստ պատշաճի կարգադրելու համար այս աղջկան դաստիարակութեան գործը։ Եւ որովհետեւ աղջկանց յատուկ գեղարուեստական բարձրագոյն վարժարան մը չունինք հոս, կը խորհուի Գալֆեան Որբանոցը փոխադրել այս աղջիկը և հոն մանաւանդ ուսուցչի մը խնամքին յանձնել, նկարչութեան ճիւղին մէջ յառաջդիմելու համար։ Անհատական բարերարելու ազնիւ, գեղեցիկ ու լաւ խմացուած ըմբռնում մը որուն ընդհանրանալը փափաքելի է անչուշտ ամէնուս համար։ Նաեւ փափաքելի էր որ Թելեան էֆ. երբեմն չնորհ ընէր այցելելու մեր թաղային վարժարաններն ալ, ուր ո՛վ գիտէ ո՛րքան աղքատ այլ ուշիմ, օժտեալ աղջիկներ կան, որոնք պիտի կրնային իրենց երկրին ու համայնքին օգտակար ըլլալ եթէ բարերար ձեռք մը այսպէս օժանդակէր իրենց։

ՍԻՄԷՈՆ ՄԵՐՈՒՆԻ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Եւրոպական թերթերեն

Անցեալ օր համառօտիւ ցոյց տուինք երկու հակառակորդներուն ցամաքային զօրքերուն փոխադարձ դիրքերը։

Երբ կը պատրաստուին վճռական դէպքեր, եթէ անձրեւները արգելք չըլլան և չկարենան ճարտնական բանակներուն շարժումները, չահեկանութենէ զուրկ չէ դէմառ դէմ գտնուած զօրքերուն արժէքը համեմատել։

Փեար. 8էն 9 գիշերը, ռուսական նաւատորմին աղետալի անակնկալը կը պարտաւորէ մեզ ընդունիլ թէ Ռուսք իրաւցնէ պատրաստ չէին պատերազմին սկիզբը։ Եւ այն գերագոյն վայրկեանին Ռուսք Ծ. Ասիոյ մէջ 50,000 հոգի անգամ չունէին։

Այս եղաւ ռուսական բանակին կորիզը Մանչուրիոյ մէջ, ուր հետզհետէ շարժման մէջ դրուեցան Սիպերիական զօրքեր։ Բայց հեռաւորութեան պատճառաւ և Անդրսիպերիական երկաթուղիին ակարութեան պատճառաւ Եւրոպական Ռուսիայէն զօրքերու փոխադրութիւնը բնականաբար խիստ դանդաղ կատարուեցաւ։ Խաղաղիմոքքէն շրջանակին մէջ։

Բայ ի Սիպերիական Որսորդներուն երեք զօրաբաժիններէն, Բորթ Արթուրի և Վլատիվոսթոքի պաշտպանութեան յատկացուած զօրքերէն, և անդրմանչուրիական երկաթուղին նորոգելու և պաշտպանելու յատկացուած երկաթուղւոյ կիսաբաժինէն և սահմանապահ կիսաբաժիններէն, զօրավար Բուրբաքիին այս պահուս Լիաօեանկի և Բայբինկի միջեւ ունի չորս զօրաբանակ և երեք զօրաբաժին հեծելազօրք։

Բայց պէտք է խոստովանիլ թէ ռուսական այս զօրքերը, մեծ մասամբ սիպերիական, երրոպական Ռուսիոյ զինուորներուն ո՛չ վարժութիւնը ունին և ոչ կարգապահութիւնը։

Վլատիվոսթոքի Նաւախումբը դարձեալ յաջողեցաւ փախչիլ իր հետապնդողներէն մարելով իր բոլոր լոյսերը մութը փնտռելու պէս։ Ակնկալ կը հաստատի թէ այս Նաւախումբին դէմ ճառընական Նաւախումբը չունի ռուսական մարտանաւերուն արագութիւնը, որովհետեւ դէպքերը կը ցուցնեն թէ Բամբուրա կը տեսնէ զանոնք, բայց չի կրնար հասնիլ անոնց։ Միւս կողմէ կ'երեւի թէ Ճարոնցիք նիբիապէս թուլցուցած են Բորթ Արթուրի պաշարման խստութիւնը։

Ճարոնական Առաջին Բանակին հետ գտնուած Սրաճեարի մասնաւոր թղթակիցը կը հեռագրէ թէ կանխահաս էր այն զրոյցը թէ Ճարոնցիք գրաւած են Մաթիէնլինկ կիրճը, որովհետեւ Յունիս 28ին Ճարոնցիք տիրած էին միայն Լիէնչանկբուանի՝ Մաթիէնլինկի ստորոտը, ուր՝ — այսինքն կիրճին մէջ—Ռուսք 56 թնդանօթ ունէին։ Թալինկ կիրճին նկատմամբ տարածուած զրոյցներն ալ հակասական են։ Զորս կիրճեր կան, որոնք գրեթէ նոյն անունը կը կրեն։ Թալինկ, զինուորական գործողութիւններուն թատրին ծայրագոյն հիւսիսային կողմը, Լիաօեանկէն 66 մղոն դէպի արեւելք կը գտնուի։ Թալանկքէ, Ֆէնկ—Հուանկ—Ջէնկ—Հայչէնկի ճամբուն վրայ։ Թաբիէլինկ, Սիուէէն—Թալիչիաօ ճամբուն վրայ, և Տալին կամ Տալին, Բաբինկի հարաւակողմը։ Կայ նաև Վանկեաբուզէ,—Բուցէ կը նշանակէ գիւղ—այդ կիրճերէն երկրորդին և չորրորդին մօտ, ուր՝ այն ատեն է քայքայումը, և ստոյգ փճացումը այդ ասպարէզին։

Նոյնը նաեւ ուսուցչական ասպարէզին համար։

Պարագաներու բերմամբ ասպարէզը այսօր անկեալ է. նիբիական խեղճացութիւն մը իր ուրուականը կը ցցուէ յաճախ անոր հետեւողներուն մեծագոյն մասին առջեւ, ա՛նպէս որ անոնց օրըստօրէական ապրուստը ապահովուած չէ, վստահութիւն չունին որ ժամանակին պիտի առնեն իրենց ամսականը. ա՛նքան անկայուն պարագաներու հետ կապուած է անոնց դիրքը որ արդարեւ անասելի է։ Թաղային տնտուկներու մատակարարութեան ուղղութիւնը մեր մէջ երբեք չի քաջալերեր թաղային դպրոցներու ուսուցչութեան ապագան, բայց ինչո՞ւ կ'ըսեմ ապագան, ոչ իսկ ներկան։ Մեր պատուական բարեգործ նախնիք երբ ժամանակին կալուածներ գնեցին եկեղեցիին անունով, կուշտի դպրոցը պահպանելու, և ժամուն իւղն ու մոմը անպակաս ընելու նպատակաւ էր։ Արդ, երբ ինքնաբերաբար աւելցան եկեղեցիին պատահական հասոյթները հարսնիքի, ննջեցեալի, պսակներու և ուրիշ աղբիւրներու գոյութեամբ, և հաւատացեալներուն որսաբուխ նուէրներով, ինչպէս մոմագին, իւղագին, եւն., նոյն համեմատութեամբ չաւելցան դպրոցին հասոյթները, կամ՝ անոր յատկացուած հասոյթներուն ամենէն մեծ աղբիւրը, թոշակը, մնաց ու կը մնայ անհաստատ վիճակի մէջ։ Պիւտժէի պարտաւորութեան ատեն Թաղ. Խորհուրդը թաղային տնտուկէն գումար մը կը յատկացնէ ամսական, և անոր վրայ տուաս խուսկէն կ'աւելցնէ գումար մըն ալ, յաճախ երեւակայական, թոշակներէ զոյացած պատահական և յոյժ փոփոխական գումարը, որով պիւտժէն կը գոցուի...թուղթի վրայ, ծակոծուկ չի մնար։ Բայց իրողութիւնը ա՛յն է թէ մեր դպրոցները պիւտժէ չունին, և թաղային տնտուկէն յատկացուած գումարը թերեւս միակ տնուցիչ տարրն է մեր ուսուցիչներուն համար։ Բայց այդ գումարը յոյժ տարբական ծրագրի մը գործադրութեան միայն կը բաւէ, հասարակ ընթերցանութենէ, պարզ գիրէ ու թուականական չորս գործողութենէ միայն բաղկացեալ ծրագրի մը, և ոչ անկէց աւելիին, աղէ՛կ եթէ նոյն իսկ անոր ալ բաւէ։

Բայց հիմա մեր տղաքը ամենագէտ ընել կ'ուզենք, և պէտք է այնպէս ընենք, որովհետեւ ժամանակն ալ այնպէս կը պահանջէ։ Ատենօք պարզ սընունդը կը բաւէր ամէն դասակարգի մարդոց համար։ Բերանները սնունդին յատկացեալ գումարը մեր ընտանիքներուն պիւտժէին վրայ ո՛րքան ալ ծանր ճնշէր, բայց սնունդին թէ՛ քանակը և թէ որակը այսօրուան պէսպիսութիւնը և առաւելութիւնը չունէին։ Առողջապահական խնդիրը հիմա տարբեր համեմատութիւններ առած է պարագաներուն և միջավայրին ազդեցութեան տակ։

Նոյնը նաեւ մեր մտաւորական սընունդին համար, ո՛և է ասպարէզի պատրաստուող մանկութեան անհրաժեշտ է շատ ուսանիլ և լաւագոյնս ուսանիլ։ Ուսուցիչն ալ, որպէսզի շատ ուսուցանէ և լաւագոյնս ուսուցանէ, կը կարօտի առատ սնունդի, անկաշկանդ ժամի, և մտահոգութեան սուր խայթոցներէն զերծ հոգեկան վիճակի մը, ի յայտ բերելու համար իր կարողութեանց արդիւնքը, և մտակերու համար գործունէութիւն մը՝ որ ընդգրկուած ասպարէզին յարակից ներքին դաստիարակութիւններէն բխելու վտանգին մէջ կը գտնուի շարունակ։

Ոչ պիտի դարման տանի այս կացութեան։—Բնականաբար ընտանիքին հայրերը, որոնցմէ կ'ըլլան աղխարհի բոլոր Թաղականները, Հոգաբարձուները, Տնտամակալները, և վերջապէս ամբողջ տրցակը դպրոցական մարմիններուն որոնք կ'ստանձնեն նիբիական մատակարարութեան հոգը։ Անոնց կ'ինայ, իւրաքանչիւրը իր չրջանակին մէջ, դպրոցներու պիւտժէին գործը բաղձացեալ վիճակի մը մէջ դնելու հոգը։ Կա՛մ այն է որ իրենց ծրագիրը նկատողութեան առնելէ և իրենց հաստատուն հասոյթներուն չափովը զանիկա վերացնելէ ու գնահատելէ վերջ, վազ անցնիլ այդ ծրագրէն, և Ուսումն. Խորհուրդին առջեւ պարզել անկարելիութեան պատճառները, և համարձակ հին դրութեան դառնալ, և կամ սովորական հասոյթներուն վրայ թաղային տնտուկէն նոր յաւելում մը բռնել, և գործը քաջեցնել անապրիք։ Երկու պարագաներէն մին կամ միւսը. միջին եղը չկայ։

Միջին եղը չկայ, քանի որ միջին եղրը,—թոշակը,—չի գանձուիր հարկ եղած կանոնաւորութեամբ, և պիտժէին այդ լուսանցքը միշտ պատկառելի բացութեամբ մը և թուանշաններու ահագին ցանցառութեամբ մը կը փայլի։ Եթէ թաղային տնտուկներէն յատկացուած ներկայ հասոյթներուն մատակարարութեամբ միայն պիտի վարի դպրոցը, հար չկայ՝ ձեր կարողութեան աստիճանին համեմատ միայն ոտքերնիդ երկնցուցէք անկողինին մէջ. կը հասկընամ թէ այդ պարագային իրօք դպրոցը ուղղակի եկեղեցական մատակարարութեան և թաղականի հակակշռին ներքեւ պէտք է գտնուի։ Բայց երբ թոշակին բերը վարժապետներուն կոնակը կը հանէք և կ'ըսէք. «Ուրա՛յ յագեցարուք եւ ջեռացարուք», այն ատեն մասամբ կը դադրի ձեր հակակշռողի պաշտօնը, և ձեր ինքնահաւանութեան կուռքը մասամբ կը փչրի, ո՛վ պատուական թաղականներ և հոգաբարձուներ, այն ատեն դպրոցը ինքնին անկախ վարչութիւն մը ստանձնած կ'ըլլայ, թոշակաւաք պաշտօնեաներուն առաւել կամ նուազ համաչիշ բարոյական ազդեցութենէն կախուած գործ մը, որ ձեռք բերուած արդիւնքին չափովը կը տնօրինէ իր պիւտժէին և հետեւաբար իր ծրագիրը։ Երկու ենթադրութիւններուն մէջ ալ կը տեսնուի թէ Ուսումն. Խորհուրդին պաշտօնական ծրագրին դիրքը կը վտանգուի։

Անշուշտ դաստիարակելի է ծնողքներու անտարբերութիւնը թոշակի վճարման մասին։ Բայց գանգատի այս պղտաւոնական յայտարարութիւնը ուսուցիչներուն նիբիական անկեալ կացութեան կնճիռը չի փարատեր։ Մինթէ սիրտ ունենալ կը նշանակէ թողուլ որ դպրոցական պիւտժէին մէջ երեւակայուած հասոյթի տարտամ աղբիւր մը ցամքի մնայ, դրուագեալ և կեղեայ աղբիւր մը, որուն ծորակէն հազիւ ընդհաս ընդհատ կը հոսի չուր մը որ ծարաւը չի բուժեր։ Պարտաւորութիւն մը չէ՞ արդեօք հոգալ և հաւասարակշռել մեր ուսուցիչներուն ալ նիբիական վիճակը, ինչպէս կը հոգանք մեր զաւակներուն վիճակը։ Երկար տարիներ անոնց հոգը կը յանձնենք իրենց, իրաւունք մը չունին իրենք աւելի յարգանք և աւելի հոգածութիւն ակնկալելու մեզմէ։

Մեր վերոյիշեալ առաջարկութեան գալով, կը կրկնենք թէ Թաղականները դպրոցական տարեգլխուն իրենց Տեսուչներուն աջակցութեամբ և խորհրդակցութեամբ պարտաւոր են նախ վաւերացնել ծրագիրը, եթէ կը յօժարին և կարող են նոյնութեամբ չարունակել զայն, ապահովելով սակայն դրամական խնդիրը։ Ամէն Թաղ իր կարողութեան չափով քիչ մը աւելի կրնայ տալ դրպրոցին, թոշակին անհաստատութեան վնասները մեղմացնելու և Թաղային հակակշիռը դպրոցին վրայ իրաւամբ գործադրելու համար, և, ամէն բանէ առաջ, մեր զաւակներուն դաստիարակութեան բարոյական մեծ գործը ասոր անոր փոքրոգութիւններուն նշաւակ չընելու համար։

Բայց կամքն իրենցն է։ Եթէ պիտի չկրնան այս կերպ որոշման մը յանգիլ, այն ատեն պէտք է կոկիկ բռնեն իրենց գործը, ամէն պարագայի մէջ մեքենան կանոնաւորապէս քաշեցնելու համար։

Ասիկա միայն կրնայ ըլլալ բոլոր ճշմարիտ ծնողքներուն բաղձանքը։

ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ՊԱՐԶ ԽՕՍՔԵՐ

ՆԿԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

Բարթող էֆ. Թելեան, որ անցեալները Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ պաշտօն ստացած էր Ս. Փրկչեան Որբանոցին մէջ պատսպարուած դաւառացի աղքատիկ ուսանողուհիներու մասին քննութիւն մը կատարել, գտած էր որ Մալաթիայի ուշիմ օրիորդ մը մասնաւոր սէր և ընդունակութիւն ունէր նկարչութեան, որու մէջ փայլուն ապագայ մը կը խոստանար, իր ուսուցիչներուն վկայութեան համաձայն։ Թէլեան էֆ., գնահատելով այս աղջկան լուրջ, ալխատասէր բնաւորութիւնը և գեղարուեստի անոր ճաշակը զարգացնելու համար, խոստացած էր բարերարի մը պաշտպանութեան յանձնել այս կանխահաս նկարչուհիին դաստիարակութեան գործը։ Պատրիարքարանի յարգելի դիւանապետը, խօսքը գործին միացնելով, ազնուասիրտ ու բարեգործ անձնաւորութիւն մը դիմում ըրած է և Մալաթիայի գեղարուեստասէր օրիորդին բնական ձիրքերն և ընդունակութիւնները նկարագրած է՝ իրեն յատուկ պերճախօսութեամբ։ Վեմ բարերարը, որ կրթական ու գեղարուեստական զարգացումի առատանուէր սատարող մը եղած է միշտ, սիրայօժար ընդունելով Թելեան էֆ.ի առաջարկութիւնը, դրամական ամէն աջակցութիւն խոստացած է՝ ըստ պատշաճի կարգադրելու համար այս աղջկան դաստիարակութեան գործը։ Եւ որովհետեւ աղջկանց յատուկ գեղարուեստական բարձրագոյն վարժարան մը չունինք հոս, կը խորհուի Գալֆեան Որբանոցը փոխադրել այս աղջիկը և հոն մանաւանդ ուսուցչի մը խնամքին յանձնել, նկարչութեան ճիւղին մէջ յառաջդիմելու համար։ Անհատական բարերարելու ազնիւ, գեղեցիկ ու լաւ խմացուած ըմբռնում մը որուն ընդհանրանալը փափաքելի է անչուշտ ամէնուս համար։ Նաեւ փափաքելի էր որ Թելեան էֆ. երբեմն չնորհ ընէր այցելելու մեր թաղային վարժարաններն ալ, ուր ո՛վ գիտէ ո՛րքան աղքատ այլ ուշիմ, օժտեալ աղջիկներ կան, որոնք պիտի կրնային իրենց երկրին ու համայնքին օգտակար ըլլալ եթէ բարերար ձեռք մը այսպէս օժանդակէր իրենց։

ՍԻՄԷՈՆ ՄԵՐՈՒՆԻ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 106

ՀԱՅԿ

Ոսկիներու Ճամբուն

ՎՐԱՑ

ՎԷՊ

ՅԵՂԻՑԿԵԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵՍԱՆՔԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԲ.

Երկու օրիորդները հակառակ քիչ առաջ իրենց թափած արցունքին, հիմա առանց տանտիրուհիին զգացնելու՝ խնդալէն կը մարէին ծածկաբար՝ անոր զայրոյթը բարկութիւնն ու իրարանցումը տեսնելով։ Վարդանոյշ գիտէր մօրը խիստ բնաւորութիւնն ու երիկ մարդոց նկատմամբ տածած ծայրեղ յոռետեսութիւնը և այս առթիւ չէր համարձակեր համոզիչ բացատրութեամբ մը անոր բարկութիւնը մեղմելու, իսկ Նուարդ որ առաջին անգամ հանդիսատեսը կ'ըլլար Տիկին Ադամեանի ծայրայեղ գրգռումին, հաղիւ խնդուքը զսպելով անոր ետեւէն վազեց ու արդէն ըլլալով դուռը բանալուն։

—Ուր պիտի երթաք ասանկ գըրգռուած վիճակի մէջ տիկի՛ն, ըսաւ, ինչ պիտի ըսէք նպարավաճառին, նստէք սրտեղ անդամ մը եղելութիւնը հակըցէք։

—Զէ՛. ասանկ բաներուն ես չեմ կրնար դիմանալ, յարեց տանտիրուհին միշտ դուռը բանալու աշխատելով, ձեր խելքը չհասնիր կատակ կարծեր զուարճանաք կոր, բայց խնդալէ առաջ ալ լալու բան է աս որ ադ անամօթ նպարավաճառը իբրեւ պատուաւոր մարդ տունս մտնայ ելլայ ետքն ալ պատիւս հետ խաղայ, ես հիմա անոր հակընեմ աշխարքի մէջ ինչ կենալը որ ուրիշին ալ ընել չտրամէ չամչցածը։

Տիկին Ադամեան քանի՛ գրգռուէր նոյն հանգամանութեամբ ալ խնդուքն ու ծիծաղը կը յորդէին Նուարդի սրտէն որ գերմարդկային ճիգերով հազիւ ինքզինք զսպելով.

—Քիչ մը հանգարտեցէ՛ք տիկին պնդեց, անանդ ձեւ մը ունիք, որպէս թէ նպարավաճառը պիտի չախչախէք, տեսնողներ ինչ պիտի ըսեն.

—Ինչ կ'ուզեն թող ըսեն, Նուա՛

ռով չփոթութիւնը աւելի կը շանայ։ Բայց զանազան լուրերուն նայելով, կրնանք ենթադրել թէ հիւսիսային կողմէ գտնուած Թալինկը դեռ Ճաբոնցիներուն ձեռքն է, և իրենց նահանջին զրոյցը առաջ եկած է Թալինկի և Տալինի չփոթութենէն։ Այս վերջին վայրը Ճաբոնցիք լքեցին Յունիս 27ին։

Եալուի անցքէն ի վեր Պատերազմին ամբողջ ընթացքը համառօտելով, այսինքն ինը շաբաթէ ի վեր, երթալով կը զօրանայ սա՝ համոզումը թէ Ճաբոնցիք կորնցուցին իրենց մեծ պատեհութիւնը, և նոյն իսկ եթէ տեղի ունենայ վճռական մեծ ճակատամարտը, անձրեւին տակ գտնուած երկրին վիճակը պիտի արգիլէ զիրենք յաղթութեան հունձքը քաղելէ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՎԼԱՏԻՎՈՍԹՈՔԻ ՆԱԽԱՏՈՐՄԻՆԸ

ՔԱՄԻՄՈՒՐԱՅԻ ՀԵՏԱՊՆԴՈՒՄԸ

ՓԱԽՈՒՍՏ ՅԱԾԱՆԱԻԵՐՈՒՆ

ՔՈՒՐՕԲԱԹՔԻՆԻ ԴԻՐՔԸ

ԹՕԿՈՅԻ ՆՈՐ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ

(Վերջին թղթաբերով առնուած Եւրոպական թերթերն։ Դեպքերը պատմուած իրենց կանոնաւորութեամբ եւ ծարուցակաբար։)

Ռուսական ոյժերուն ստուար մասը տակաւին համախմբուած է Հայչէնկի և Բայբինկի միջև. բայց Լիաօեանկի հարաւային կողմը ունին խիստ ամուր դիրք մը, ուր հաւանաբար յամառ ընդդիմութիւն մը պիտի ընեն։

*** Թօքիոյի թերթերը Մանչուրիոյ զինուորական կացութիւնը նկատի առնելով, ցաւակցութիւն կը յայտնեն զօրավար Քուրօքաթքինի, որուն դիրքը, կ'ըսեն, երթալով յուսահատական կ'ելլայ։ Պարագաները այնպէս բերին որ պարտաւորուեցաւ Հարաւային Մանչուրիոյ մէջ դիմադրել Ճաբոնցիներուն, փոխանակ հիւսիսային կողմը սպասելու անոնց։ Բոլոր թերթերը այն կարծիքը ունին թէ մեծ և վճռական ճակատամարտ մը մօտալուտ է Հայչէնկի մօտերը։

*** Վլատիվոսթոքի ռուսական նաւախումբը Ուրբաթ կէս օրէ վերջ երեւցաւ Ցուշիմայի բացերը։ Ճաբոնական մարտանաւերը ճամբայ ելան հալածելու զայն, և Ռուսք փախան դէպի հիւսիս։ Հալածանքը չարունակուեցաւ գիշերը, և թէեւ հարուածներու փոխանակութիւններ եղան, որոշ արդիւնք մը չկայ։ Թոքիոյի մէջ քննադատութեան առարկայ եղած է այն զրոյցը թէ ռուս կառավարութիւնը արտօնութիւն խնդրած է Պալթիկի նաւատորմին համար ֆրանսական նաւահանգիստներէն հանքածուխ առնել Ծ. Արեւելք երթալու ատեն։ Տարակոյս չկայ թէ ֆրանսական այսպիսի թոյլտուութիւն մը կատարեալ բռնաբարում մը պիտի ըլլայ չեզոքութեան։

Ռուս և Ճաբոնցի զօրքերը Յունիս 26ին և 27ին Բորթ Արթուրի հիւսիսային կողմը կռուի բռնուեցան, և 27ին Ճաբոնցիք գրաւեցին դիրքը։ Երկուստեք կորուստները ծանր են։ Կռիւին ճիշտ տեսարանը դեռ յայտնի չէ, բայց կ'ենթադրուի թէ Երինկչենկցէն եղած ըլլայ։ Կ'ըսուի թէ 20,000 ռուս զինուոր Յուլիս 1ին Բորթ Արթուրէն մեկնեցան, ո՛ւր երթալնին յայտնի չէ։ Յունիս 28ին Ճաբոնցիք Բէր ծովածոցին մէջ ցամաք հանեցին իրենց վեցերորդ զօրաբաժինը, որ կը բաղկանայ 20,000 հոգիէ։ Անոնք հոն պիտի մնան, և ի հարկին պիտի զրկուին կարեւոր վայրերը։

*** Մինչեւ հիմա Ճաբոնական բանակէն 3,000 հիւանդ զինուորներ Ճաբոն զրկուած են դարմանուելու համար։

*** Բեթերսպուրկի մէջ զրոյց կայ թէ զօրավար Քուրօքաթքին յաջողեր է ետ մղել զօրավար Քուրօքին, բայց 17,000 հոգի կորուստով։ Երբ Պատերազմի դաշտէն կռիւներու լուրերը պակասած են այս միջոցիս, Բեթերսպուրկի մէջ պատերազմական յաւելուածներ կը հանեն թերթերը խոշոր վերջնագրերով, — ինչպէս, «Ճաբոնական Նահանջ», «Բոլէրան ու Թանչը մեծամեծ աւերներ կը գործեն Ճաբոնցի զօրքերուն մէջ», «Ճաբոնցիք պարէնները պակասէն շատ կը նեղուին», «Բամիմուրա դարձեալ ի դերեւ ելաւ»։ Ռուսները բնականաբար կ'ոգեւորուին այս լուրերէն։ Ինչ որ ալ ըլլայ ճշմարտութիւնը Բորթ Արթուրի մէջ ընկղմուած մարտանաւերուն վրայ, սա՝ ստոյգ է թէ Վլատիվոսթոքի նաւախումբին անակնկալ յանդգնութիւնը և համարձակութիւնը դանդաղութեան դատապարտեց Ճաբոնական փոխադրանաւերուն շարժումները, և ո՛չ զօրք և ոչ պարէն կրնան հիմա դիւրութեամբ շարժիլ և կանոնաւորութեամբ իրենց տեղերը զրկուիլ։ Կ'ատուգուի թէ ռուսական Թուրքաստանի ամբողջ բանակը, 50,000 հոգիէ բաղկացեալ, ի մտոյ Ծ. Արեւելք պիտի զրկուի։

*** Ռուսական կամաւոր նաւատորմէն՝ Օրէլ, որ պատրաստուած է իբրեւ հիւանդանոց նաւ, և որուն մէջ կը գտնուին բազմաթիւ բժիշկներ և բժշկական մթերքներ, Թուլոն ժամանեց, ուրկէց առնելով Ֆրանսական հիւանդապահներու խումբ մը Ծ. Արեւելք պիտի երթայ Կարմիր Խաչի դրօշին տակ։ Ռուսիոյ մէջ միշտ կ'ենթադրուի թէ Օքու և Քուրօքի ծովեզակ մը կը պատրաստեն Քուրօքաթքինի համար։ բայց յոյս ունին թէ այս վերջինը ի դերեւ պիտի հանէ ճաբոնական հնարամտութիւնը։

*** Թօքիոյէ Յուլիս 3 թուով հետեւեալը կը հեռագրեն. — «Վլատիվոսթոքի Ռուս Նաւախումբը մթութենէն, անձրեւէն ու մշուշէն օգուտ քաղելով յաջողեցաւ ի դերեւ հանել ծովակալ Քամիմուրայի հետապնդումը Ցուշիմայի արեւելակողմը։ Երկու թշնամի նաւախումբերը իրարու հանդիպեցան ուրբաթ իրիկուն, Ռուսք կը գտնուէին Իքուշիմայի հիւսիսային կողմը, և ճաբոնցիք Ցուշիմայի հարաւային կողմը, տասը մղոնի հեռաւորութիւն մը երկու պատերազմիկներուն միջեւ։

«Ռուսք Ծովակալ Քամիմուրայի ներկայութիւնը տեսնելով, սկսան դէպի հիւսիս-արեւելք ուղղուիլ, Ճաբոնցիք ալ շոգեպիտոյ անոնց ետեւէն ինկան։ Առջեւէն կ'երթային ճաբոնական թորփիլանաւերը, որոնց կրնային հասնիլ ռուսական թնդանօթները, որոնք ուժգնակի կը ռմբակոծէին նոյն թորփիլանաւերը։

«Ծովակալ Քամիմուրա Ռուսներուն վրայ պահ մը սրընթացութիւն չտեսցաւ, և ժամը 9ին Ճաբոնցիք հինգ մղոն միայն ետեւ մնացած էին, երբ յանկարծ Ռուսք իրենց բոլոր լոյսերը մարեցին, և անյայտ եղան մութին մէջ։ Երբ Ճաբոնական թորփիլանաւերը ռուսներուն ետեւէն ինկած էին, վերջինները պահ մը իրենց եղեկտրական լոյսերը գործածեցին։ Բայց վերջապէս Ծովակալ Քամիմուրայի թորփիլանաւերը չյաջողեցան մօտենալ այնքան և թորփիլ նետել նահանջող ռուսական զրահաւորներուն վրայ։»

*** Ծովակալ Թոկօ կը տեղեկագրէ.—«Թորփիլանաւերու 12րդ տորմիկը, Յունիս 27ին գիշերը յարձակեցաւ և ընկղմեց Բորթ Արթուրի պահակաւորը, որ ունէր երկու կայմ և երեք ծխնելոյզ, Բորթ Արթուրէն դուրս։ Նոյն տորմիկը յետոյ հարուած փոխանակեց թշնամիին թորփիլանաւներուն հետ, որոնցմէ մին չրջելով ընկղմեցաւ։

*** Բորթ Արթուրի վրայ ցամաքէն յարձակող երկու ճաբոնական զօրաբաժինները 40,000 հոգիէ կը բաղկանան։ Կայ նաեւ անկախ թնդանօթաձիգ գունդ մը։ Իրենց ապահովութիւնը երաշխաւորելու նպատակաւ, Ճաբոնցիք հիւսիսային կղզիներէն Լիաեթի կղզեխումբին ցամաքը հանեցին Շիքջաքիի զօրաբաժինը, 10,000 հոգի, և 6ին ալ Բէր ծովածոցը ցամաք հանեցին 6րդ զօրաբաժինը, 20,000 հոգի։

*** Զարը զօրավար Քուրօքաթքինէ ընդունեց հետեւեալ հեռագիրը. «Ո՛չ միայն դադրած է զօրավար Քուրօքիի յառաջխաղաց շարժումը դէպ ի Բայչէու և Թաչիչաօ, նոյն իսկ Խանզայէ դէպ ի Սիանտիաք քալող Ճաբոնցի զօրքերը սկսած են քաշուիլ դէպ ի Խանզա։ Սիուէէն տանող ճամբուն վրայ, Մատիավայցա գիւղը գրաւուեցաւ մեր զօրքերէն։ Մեր հեծելազօրքը որ կը գործէր Սէնեուչէնկի ճամբուն վրայ դէպ ի հիւսիս քաշուեցաւ թշնամիին ճնշումին տակ։

ԹԻՊԷԹԻ ԱՐՇԱՒԱԽՈՒՄԸԲ

ԼՀԱՍԱՅԷ ԵԿԱԾ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ

ԿԵԱՆԿՅԷԻ ՄԷՋ ՄԵԾ ԺՈՂՈՎ

ԱՆԴԼԻԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՈՒՄՆԵՐԸ

ԿԵԱՆԿՅԷ, Յուլիս 2.—Այսօր հրապարակային մեծ ժողով (Տուրպար) մը գումարուեցաւ, որուն ներկայ էին Թօնկա Բէնլօր, և Թիպէթցիներուն Հաշտութեան բոլոր պատուիրակները։ Գնդապետ Եընկհըզվէնտ ճառ մը խօսելով ըսաւ թէ տարիէմը աւելի է որ Խամպա Ճոնկ հասած է բանակցութեան նպատակաւ։ Յետոյ պարզեց Անգլիա-Հնդիկ կառավարութեան տեսութիւնները, և այն իրողութիւնը թէ Թիպէթցիք ցարդ մերժեցին նոյն կառավարութեան պայմանները, մինչդեռ նախապէս ընդունուած էին Դերիչխան Պետութեան՝ Զինաստանի ներկայացուցչին (Ամբան) կողմէ։ Թիպէթցիք Սաքիմի մէջ Հնդկաստանի սահմանակից ցեղերուն շարժման միջոցին լաւ ընթացք չբռնեցին, և մեծ ծախքերու ենթարկեցին Հնդիկ կառավարութիւնը։ Շատ տարիներէ ի վեր Անգլիա կ'աշխատի որ Թիպէթցիներուն յարգել տայ հին Պայմանագրութիւնը և նոր պայմանագրութիւն մը կնքելու նպատակաւ էր որ Մր. Հուայթ և ինքը Խամպա Ճոնկ եկած էին։ Տարի մը առաջ Հնդկաստանի Փոխարքան իմացաւ որ Զինու կառավարութիւնը, Տալայ Լաման և Ամպանը ընդունած էին Խանպա Ճոնկը իբրեւ բանակցութեան վայր։ Անգլիացի բանագնացները երեք ամիս սպասեցին հոն, բայց Թիպէթցիք բացարձակապէս մերժեցին բանակցիլ։ Ասոր վրայ Փոխարքան զինքը Սիմլա կանչեց, և ի տեղեկագրութեան վրայ զրկեց զինքը այս տեղ բանակցելու համար, բաւականաչափ զօրք տալով բանագնացները պաշտպանելու համար։ Գնդապետ Եընկհըզվէնտ յետոյ նկարագրեց կիանկցէի մէջ Անգլեհնդիկ Պատուիրակութեան վրայ Թիպէթական յարձակումները։ Փոխարքան մեծ համբերութիւն ցոյց տուաւ և սպասեց մինչեւ Յունիս 25, և ինք ալ երկու նամակ գրեց, մին Ամպանին և միւսը Տալայ Լամային, բայց երկուքն ալ իրեն ետ դարձուեցան։ Նոյն իսկ այն գիշերը յարձակում եղաւ Պատուիրակութեան վրայ։ Անգլիոյ Վեհ. Թագաւորին հրամանաւն է որ, քանի մը օր ժամանակ տուաւ Թիպէթցի պատուիրակներուն։ «Մենք պատրաստ ենք, չարունակեց Եընկհըզվէնտ, վաղն իսկ Լհասայի վրայ քալելու։ Զօրավար Մաքմոհոնի թնդանօթ և զինուոր, ինչպէս նաեւ մակոյկներ գետերէն անցնելու համար։ Երբ Լհասա երթանք, երկրորդ բանակ մը կայ Շումպիի մէջ, որ կրնայ հոս գալ, և անոր տեղն ալ երրորդ բանակ մը Հնդկաստանէն Շումպի երթայ։» Հիմա բուն խնդիրը ա՛յն է թէ Թիպէթցի պատուիրակները կ'ուզեն որ Անգլիացիք Լհասա երթան, թէ հոս կիանկցէի մէջ իրաւախոս ըլլան։ Լամային գլխաւոր քարտուղարը պատասխանելով ըսաւ թէ Թունայի մէջ առաջին կրակը ընողը Անգլիացիք էին, որ կարգ մը Թիպէթական մենաստաններ ալ կրակի տուին։ Ի վերջոյ յայտարարեց թէ պատրաստ էին բանակցիլ կիանկցէի մէջ, և թէ հարկ չկայ որ Անգլիացիք Լհասա երթան։ Ասոր վրայ Ժողովը լուծուեցաւ, դարձեալ գումարուելու պայմանաւ։ Բայց Թիպէթցիք տրամադիր չեն երեւիր Անգլիացւոց պայմանները ընդունելու։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՇՈՒՏԵՆԱՒԻՆ ԸՆԿՂՄՈՒՄԸ.—Նորկա դանիական շոգենաւը, որ Քօբէնհակէն Նիւ Եորք կ'երթար 700 գաղթականներով, Դշ. ընկղմեցաւ Քօբէնհակի բացերը, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց։ Գաղթականները Նորվէկիացի, Դանիացի, Շուէտացի և Ֆինլանտացի էին. նաւատիներուն թիւն էր 80, նաւապետն էր Քօբէնհակցի կոնսէլ։ Շոգենաւը ճամբայ ելած էր Դշ. օր, և անվնաս հասաւ Բօքֆլի բացերը, խիստ վտանգաւոր ժայռ մը 75 ոտք բարձր, և որուն մէկ գահաւանդը ծովուն մէջ երկնցած էր մինչեւ հինգ մղոն։ Նորկա այս ժայռին էր որ զարնուեցաւ ուժգնապէս առաւօտեան ժամը 7½ին։ Զարնուածին պէս մեքենաները խախտեցան և չրջեցան, և շոգենաւը ջուրին խորերը իջաւ։ Նաւաստիներն վրայ ճեղքուածքը ա՛նքան լայն էր որ շոգենաւը սկսաւ լեցուիլ արագ արագ, և յայտնի էր թէ կարելի չէր ջուրին վրայ պահել զայն։ Ուրեմն մակոյկ ունէր, որոնք իսկոյն ծովիջուցուեցան։ Բայց երեքը կոսոր կոսոր եղան, և նաւաստիներէն մէկ մասը իր կեանքը զոհեց կիներ ու աղաքներ ազատելու համար։ Հինգ մակոյկներ լեցուեցան ուղեւորներով, բայց երկուքը միայն յաջողեցան ցամաք ելնել։ Նոյն միջոցին ծովը պակսեր էր, և եզերքէն կը լսուէին խեղճ անցորդներուն աղիողորմ հեկեկանքները։ Ողջ մնացողներէն մին հետեւեալ կերպով կը պատմէ.—«Յուլիս մէջ նստած նախաճաշիս կը սպասէի, երբ լսեցի թեթեւ ընդհարում մը, որուն յաջորդեց աւելի խիստ ընդհարում մը։ Անմիջապէս վերնայարկը վազեցի, և տեսայ որ ծանր բան մը պատահած էր։ Խուցս խոցացայ ունեցածներս հաւաքելու համար։ Հարիւրաւոր ճամբորդներ վերնայարկը կը խուժէին, բայց ահուսարսափ չկար։ Սակայն ա՛նքան ալեկոծ էր ծովը որ ազատարարութեան գործը կանոնաւորապէս չկատարուեցաւ, և 700 հոգին խղդուեցան, որոնցմէ ոմանք ինքնաբերաբար ծովը նետուած էին ազատուելու դիտաւորութեամբ։»

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

7 Յուլիս 1904

Ֆրանս. 3% Français)	98 32
Բէժի (Tab. Turcs)	385 —
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	86 65
Երկաթուղի (Lots Turcs)	124 —
Պանգ Օթթ. (Banque Ott.)	572 —
Թրանսվալ (Transvaal)	105 —

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԴՈՐՍԹԱՆ ԵՎ ՔԱՆԹՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, 6 Յուլիս.—Երէկ հրատարակուած կայս. Ուքազ մը կը հրամայէ որ Բեթերսպուրկի զինուորական շրջանակին քանի մը զօրախումբերուն յարժման դրուելուն հետ դէնքի տակ կոչուին նաեւ Բեթերսպուրկի, Մոսկուայի, Բազանի և Քիէվի զինուորական շրջանակներուն պահեստները։ Հրատարակուած կայս. Ուքազին համաձայն այս տարի նոր զինուորներուն թիւը 447,302 պիտի ըլլայ։

Օրէնքներու նոր հաւաքածոն կը պարունակէ կայս. Ուքազ մը որ գործօն ծառայութեան կը կոչէ Սուրոպական Ռուսիոյ նահանգներուն նաւային այն սպաները որոնք տակաւին զէնքի տակ կոչուած չեն։ Միայն Օրէնպուրկի և Ֆինլանտիոյ նաւային պահեստիները զերծ են այդ որոշումէն։ Սեվաստոպոլի պէտքերուն համար զէնքի տակ կոչուած են նաեւ Տոնի, Թականրոգի, Ռոսթովի, ինչպէս նաեւ Քէրսոնի նահանգին չորս շրջանակներուն պահեստիները։

— Հեռագրական ռուս գործակալութիւնը երէկուան թուականով սա հեռագիրը ստացած է.— Զրոյցի մը նայելով, Վլատիվոսթոքի նաւաբաժինը, այսօր, կէնսանի հիւսիսային կողմը հանդիպեր է ճաբոնական նաւաբաժնին՝ Բամիմուրա Տովակալին հրամանատարութեամբ։ Մղուած կատաղի ճակատամարտը ի նպաստ Ռուսերուն աւարտեր է։

— Զօր. Օքուի բանակը դէպ ի հարաւ կը քաշուի, հաւանօրէն Բորթ Արթուրի առջեւ համախմբուելու համար։

— Նակազաքիէն ճաբոնական երկու նոր զօրաբաժիններ ճամբայ ելան դէպ ի պատերազմին դաշտը։

—Լիաօեանկէն ռուս գործակալութեան եկած ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ.— «Յուլիս 6ին Ճաբոնցիք ուզեցին ռուսական բանակը պաշարել՝ անոր երկու կողերուն շուրջը դառնալով, սակայն սարսափուեցան եւ կենալ այդ ծրագրէն, վասն զի զօր. Քուրօքաթքին, քանի մը ճարտար շարժումներով, կրցաւ ժամանակին գրաւել ռազմագիտական տեսակէտով նպաստաւոր դիրք մը, որով կրնայ մանրամասնօրէն յարձակիլ ներքին գործողութեանց գիծերուն և Ճաբոններուն զանազան զօրաբանակներուն վրայ։ Ճաբոնցիք, այդ հաւանականութենէն զերծ մնալու համար, ստիպուեցան իրենց կողերը ետ քաշել դէպ ի արեւելք և հարաւ։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.—Զօր. Իշան Օպոլէոնաքի Ֆինլանտիոյ կուսակալ անուանուեցաւ։ Նիքոլա Զարը այդ առթիւ ինքնագիր նամակ մը ուղղեց Իշխանին, ըսելով որ պետական Իշխանութեան առաջին պարտքը պէտք է ըլլայ աւելի սեղմ կապերով Ֆինլանտան միացնել Ռուս Կայսրութեան։ Նոր կուսակալը Ֆինլանտական ժողովրդին մէջ պէտք է հաստատէ սա համոզումը թէ ճակատագիրը անքակտելի կերպով կապուած է Ռուսիոյ ճակատագրին և թէ Ֆինլանտիոյ չնորհուած հաստատութեանց ապագան կախում ունի իրաց կացութեան խաղաղ զարգացումէն։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճաբոնցիներուն թորփիլ զետեղելուն համար Ռուսերը իրե՛նք փակեցին Բորթ Արթուրի նաւահանգիստին նեղ անցքը։

Բորթ Արթուրի պահապան զօրքերը դէպի դուրս յարձակում մը ըրին, բայց Ճաբոնցիք ետ մղեցին զայն։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Վլատիվոսդոքէ կը ծանուցուի թէ ծովակալ Բամիմուրա կէնսանի մօտ յարձակեցաւ Վլատիվոսդոքի ռուսական նաւաբաժնին վրայ և մեծ ծովամարտ մը տեղի ունեցաւ, որուն մանրամասնութիւնք տակաւին յայտնի չեն։

ԼԻԱՕ—ԵԱՆԿ.— Ճաբոնցիք Մուգտէնի մօտ փորձեցին պաշարել 2,000 ռուսական զօրք։ Զօր. Քուրօքաթքին 30,000 զօրք համախմբած է Դաչիչաոյի մօտ։

ԹՕՔԻՕ.— Նակազաքիի նաւահանգստէն երկու զօրաբաժին (30,000 զօրք) ճամբայ ելան դէպի Մանչուրիա։ Զօր. Օքուի արդի շարժումներուն նպատակն է իր բոլոր զօրքերը Բորթ Արթուրի շուրջը համախմբել։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թօքիոյէ կը ծանուցուի թէ Ճաբոնցիք 1400 մէթր միայն հեռի են Բորթ Արթուրէ։ Ստոյգ կ'երեւի թէ Ճաբոնցիք պիտի վերսկսին Բորթ Արթուրի դէմ յարձակումը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ռիւդէր կը ծանուցանէ թէ ճաբոնական 35,000 զօրքեր չիտակ Մուքտէնի վրայ կը քալեն։

—Բեթերսպուրկէ կը ծանուցուի թէ Զօր. Քուրօքիի բանակէն դէպի Մուքտէն յառաջացող զօրագունդերը կը ջանան կտրել Զօր. Քուրօքաթքինի նահանջի գիծը։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.—Զօր. Սախարով կը հեռագրէ Զարին թէ Ճաբոնցիք գրաւեցին Տուն-Շինկի դիրքը։ Ճաբոնական բանակին ստուար մասը այժմ Վանտիա-Բունծայի մէջ կը համախմբուի, Բայչուի կողմը։

—Կայսերական Ուքազ մը 400,000 զօրք զէնքի կը կոչէ, որոնք պատերազմին վայրը պիտի զրկուին։

—Զարը այքէ անցուց Պալթիկի նաւատորմին Ալեքսանդր Գ., Սուվարով, Օրէլ և Գորոշիցա զրահաւորները, որոնք Ծ. Արեւելք պիտի զրկուին։ Ն. Վեհափառութիւնը Ալեքսանդրա զբօսանաւուն մէջ կը գտնուէր ծովակալ Ալեքսիս Ալեքսանդրովիչ մեծդուքսին հետ։ Ալեքսանդրա 2 թորփիլանաւերու ուղեկցութեամբ Քրոնշլոտ հասաւ և Զարը իր հետեւորդներուն հետ ուշի ուշով այքէ անցուց Պալթիկի նաւաբաժնին զրահաւորները և իր գոհունակութիւնը յայտնեց։ Զարը յետոյ զբօսանաւով Բեդերսպուրկ դարձաւ։

ՀՌՈՄ.—Մէսինայէն կը հեռագրեն Բոբոլս Ռոմանօի թէ, Էրզուէի զինուորական շրջանակին հարիւրապետը և կինը ձերբակալուեցան իբրեւ լրտես։ Անոնց տունը խուզարկուելով, Սիկիլիոյ պաշտպանութեան մասին զօրահանութեան գրութիւնները և յատակագիծերը գտնուեցան։ Ճիորնալէ Տ'Իթալիա կ'ըսէ թէ լրտեսութիւնը Ֆրանսայի հաշուոյն կը կատարուէր։ Բոլոր թերթերը մանրամասնութիւններ կը հաղորդեն գործին վրայ։

ԿԵԱՆԿ-Զէ (Թիպէթ).— Զինադադարը աւարտած ըլլալով, թշնամութիւնները վերսկսան։ Թիպէթական ամբոցները ռմբակոծուեցան, անգլիացի սպայ մը սպաննուեցաւ։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Թէվժէվ զօրավարը Թուրքաստանի կուսակալ անուանուեցաւ։

ԲԱՐԻԶ.— Ծերակոյտը ընդունեց այն օրէնքը որ կը ջնջէ կրօնական միաբանութեանց արտօնութիւնը ուսում աւանդելու մասին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Արտաքին գործոց նախարար Լորա Լանսդաուն, այսօր տեսակցեցաւ ճաբոնական դեսպանին հետ։

ԲԱՐԻԶ.—Մ. Տէլքասէ սեղան մը տուաւ ի պատիւ Կոլուխովսքի կոմսին։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՄԷՋ

Դշ. կէս օրէ առաջ Պէրպէրեան վարժարանին Աւագ և Երիցագոյն դասարանին հայերէն գրաբար լեզուի և հայերէն մատենագրութեան հարցաքննութիւնները տեղի ունեցան ի ներկայութեան ընտրեալ բազմութեան մը, որուն մէջ գլխաւոր դէմքերն էին Տ. Հմայեակ Արքեպիսկ. Դիմաքսեան, Տ. Մկրտիչ Արք. Վեհապետեան, Տ. Գէորգ Եպս. Երէցեան, Տիրայր Վրդ., Տ. Հմայեակ քհնյ. Էքսէրճեան, Մկրտիչ էֆ. Մէզպուրեան, Հրանտ էֆ. Ասատուր, Յարութիւն էֆ. Մրմրեան, Սիմոն էֆ. Դաբամաճեան, Մարտիրոս էֆ. Պապոնեան, ևն.։ Ուսուցչապետ Ռէթէոս էֆ. Պէրպէրեան գլխաւորաբար կը վարէր հարցաքննութիւնները, մանաւանդ Հայ գիրերու ծագման ուսումնասիրութեան վրայ, զոր տարւոյն ընթացքին մէջ դասախօսած էր բազմամուտ ուսուցչապետը, խտացնելով տոհմային և օտար աղբիւրներու բոլոր տեղեկութիւնները, և իր սեփական զննութիւններն ալ աւելցնելով ձեռնհասօրէն։ Ներկայք խորասոյզ ուշադրութեամբ կը հետեւէին հարցաքննութեանց ընթացքին, և աշակերտներուն յաջողակ պատասխաններուն։

Վայրկեան մը փոքրիկ միջադէպ մը տարբեր շահեկանութիւն տուաւ հարցաքննութեանց։ Գրոց ոգիւտին պատմութենէն ծագեցաւ միջադէպը։ Պէրպէրեան էֆ.ի աշակերտը, Պարոն Թորոս Սոգեան, Ս. Մեսրոպայ տքնաջան աշխատութեանց գեղեցիկ արդիւնքը կը պատմէր, որով մարմին առին հայերէն Դպրութեանց նշանագիրը, և իր ուսուցչին մէկ հարցման վերայ յայտարարեց թէ հարկ չկայ մասնաւոր հրաչքի մը վերագրել Սուրբին վաստակոց այդ մարդկային հիանալի արտադրութիւնը։ Տ. Հմայեակ Սրբազան, իսկոյն անդրադառնալով կեդր. Վարժարանի մէջ յայտնած իր դիտողութեան, կրկնեց իր առարկութիւնը թէ աւանդականէն պէտք չէ շեղիլ, և մարդկային հնարաւորութեան սահմանին մէջ պարփակել գրոց գիւտը, բառնալով անկեց ատուուածահրաշ պարագան։

Ցարգելի ուսուցչապետը միջամտեց, և քառորդ ժամ մը մեղմ ու ազնիւ բանավէճ մը մղուեցաւ նախկին Պատր. Տեղապահ Սրբազանին և Պէրպէրեան վարժարանի մեծանուն Հիմնադրին միջեւ։ Ներկայ եկեղեցական Հայրերը և աշխարհականները մտիկ կ'ընէին ջերմեռանդ լռութեան մը մէջ։ Պէրպէրեան էֆ. յայտարարեց թէ այսպիսի գրական հին խնդիրներու մէջ քննադատութեան իրաւունքը անբռնաբարելի է, և աւանդութիւնները պատմելով հանդերձ պէտք է աշակերտներէն չաքօղել քննադատութեան լոյսը։ Մարդկային խելքն ինքնին աստուածապարգեւ հրաչք մըն է, ուստի կրօնական և եկեղեցական ոևէ զգայման դէմ վիրաւորանք մը առաջ չի գար երբ գրոց գիւտը կը վերագրենք Ս. Մեսրոպայ անխոնջ և քրտնաթոր աշխատութիւններուն, որոնց բեղմնաւորողն է արդէն Նախախնամութիւնը։

Տ. Հմայեակ Սրբազանի հրաչապատում մէկ նոր դիտողութեան վրայ, Պէրպէրեան էֆ. յարեց թէ Ս. Մեսրոպայ հնարած նշանագրերը իրենց անուամբ և ձեւով ա՛նքան մտաւոր առընչութիւն ունին Յունարէն Այբուբէնին հետ որ, զուտ հրաչքի պատմութիւնը ընդունելով, կը պարտաւորինք նաեւ ընդունիլ թէ Աստուած մեր Այբուբէնին կարեւոր մէկ մասը Յոյներէն փոխ առնելով Հայոց պարգեւեց։ (Մեղմ ծիծաղ)։ Ցիշեց Ս. Մեսրոպայ կենսագրին՝ Կորիւնի այն ծանրակշիռ յայտարարութիւնը թէ Տէրը պսակեց վերջապէս Ս. Մեսրոպայ գիշերջնաց վաստակը։ Երանաշնորհ Վարդապետին գրական գործունէութիւնը, իր սրբակեաց վարուց հետ միացնելով, արդէն իսկ ճշմարիտ հրաչք մըն է, բայց պէտք է զգուշանալ աւանդական խորթ սեթեւեթներէ, և չփճացնել ուղղակի Ս. Սահակայ և Ս. Մեսրոպայ անձնական անմոռանալի բաժինը, անոնց ըստեղծող և ընտրողական ոգիին արդիւնքը, որով Հայերէն լեզուի նշանագրերը ի յարդ և ի կերպարան եկան։

Արդէն իսկ համաձայնած էին այսպիսի նպատակայարմար բացատրութիւններէ վերջ, և Տ. Հմայեակ Սրբազան և Պէրպէրեան էֆ. անոյշ և անկեղծ ժպիտով հակցան զիրար։ Եւ հարցաքննութիւնք չարունակեցին։

Մինչեւ կէս օր չարունակուող այս շահեկան հարցաքննութիւններէն վերջ, բոլոր ներկայք շնորհակալութիւն յայտնելով Պէրպէրեան էֆ.ի, մեկնեցան քաղցր տպաւորութեան մը տակ, թուելով վարժարանին բազմապատիկ կրթական օգուտները։ Հրանտ էֆ. Ասատուր մասնաւորապէս ի վեր հանեց Մատենագրութեան դասաւանդութեան առթիւ Պէրպէրեան էֆ.ի նախանձախընդիր ոգին, և չեշտեց թէ ո՛րքան օգտակար է տղոց որ վարժարանին մէջ գաղափար առնեն այս գրականհարցերուն վրայ, որոնց բացատրութեան մէջ իր ատակեան համեմը գիտէ դնել Հիմնադիր Տնօրէնը։

Ն. Ս. ՕՇՈՒԻԹԻԻՆ Հայոց Հայրապետը տեղեկանալով Թրգմոմեան հարազատաց մօր մահուան, ցաւակցական կոնդակ մը ուղղած է երկու եղբայրներուն և երկնից մխիթարութիւն հայցելով իրենց մօր կրստեանը առթիւ, օրհնած և մխիթարած է զանոնք։

ԳԷՈՐԳ ԷՖ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ երուսաղէմ հասնելէն ետքը հեռագրաւ հրաժարական մատուցած էր հաշուեքննիչի պաշտօնէն, բայց իր այս հրաժարականը չէ ընդունուած Ս. Պատրիարք Հօր և Կեդր. Վարչութեան կողմէ. այս մտօք հեռագրուեցաւ թէ՝ իրեն և թէ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հօր։

Տ. ԳՆԵԼ Ծ. Վրդ. Գալէմքեարեան որ իր առողջութիւնը դարմանելու համար ճամբայ ելած էր Մայրաքաղաք գալու համար, Տրապիզոն հասած է։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎՈՅ որոշմամբ, ակէ առաջ յանձնարարուած էր Տիրպէքիրի առաջնորդ Տ. Եղեկիէլ Ծ. Վրդ.ի, կամսարական Յարութիւն արկաւագին նիւթապէս օգնել և յայտարարել որ այլ եւս վարդապետ ձեռնադրուելու յոյս չունենայ։ Յարութիւն Սարկաւագ առայժմ Տիրպէքիրի առաջնորդարանը կը մնայ։

ՍԱՄՍՈՆԻ առաջնորդ Տ. Աշոտ եպս. յայտնելով որ ժամանակէ մը ի վեր ջղային յոգնացաւէ կը տառապի և բժիշկներու հրահանգին համաձայն պէտք ունի Իզմիրի մօտերը գտնուող Զէյմէի ջերմուկը երթալու, խնդրած է որ Պատրիարքարանը արտօնէ զինքը հոն երթալու։

ՌՈՏՈՍԹՈՅԻ Գաւառ. Ժողովը խնդրած է Պատրիարքարանէն որ կարող և յարմար եկեղեցական մը զրկուի առաջն. տեղապահի պաշտօնով, քանի որ տեղւոյն եկեղեց. և կրթ. գործերը երեսի վրայ մնացած են։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ մեր թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ.—Ուրախութեամբ կը կարդանք տեղական թերթերուն մէջ թէ Տօքթ. Եսթէր Սօլաքեան՝ առաջին հայ օրիորդը՝ բժշկական վկայական ընդունած է Պոսթոնի Համալսարանի

բժշկական ճիւղէն։ Օր. Սօլաքեան շրջանաւարտ եղած է Այնթապի Գօլէճէն 1891ին։ Ամերիկա կը գտնուի 12 տարիէ ի վեր։ Առաջին անգամ Պալթիմորի հիւանդասանեաց Մէմորիալ հիւանդանոցը մտած է։ Օր. Սօլաքեան 1899ին Պալթիմորի բժշկական վարժարանէն շրջանաւարտ եղած է։ Այս առաջին Հայ օրիորդին բժշկական քննութենէ յաջողապէս անցնիլը մեծ ուրախութիւն կը պատճառէ։

ՀԻԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութիւնը երէկ իր սովորական նիստը գումարեց, և զբաղեցաւ ներքին կարգադրութիւններով։ Ներկայ էին Ատենապետ Վսեմ. Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան, Տիգրան էֆ. Մանուկեան, Գրիգոր էֆ. Էվրէնեան։ Բացակայ էին Ալեսաքեան և Արսլանեան Յարութիւն էֆէնտիները։ Խորհրդակցութենց ներկայ էր Հիւանդանոցի Նորընտիր Տնօրէն Յակոբ էֆ. Համամճեան, որ նորագոյն տեղեկութիւններ հաղորդեց, և իր կարճատեւ փորձառութեան արդիւնքը պարզեց Պատ. Հոգաբարձութեան։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ իր երէկի նիստին մէջ զբաղեցաւ հետեւեալ տնօրինութիւններով։

1. Տիկ. Անթառամ Մավեանի պատկանեալ Պէշիկթաշի միւլք տան՝ յանուն Գանտիլլիի եկեղեցւոյ վագֆի վերածման գործողութեան ձեռնարկուած ըլլալով, Խորհուրդը հարկ դատեց այս մասին բանակցութիւն մը կատարել աւանդապահ Ղազարոսեան Բարեղէֆէնտիի հետ և որոշեց իր առաջիկայ նստին հրաւիրել յիշեալը։

2. Խորհուրդը նկատողութեան առաւ Տէր-Գասպարեան Պաղտասար էֆէնտիի կողմէ Ղալաթիոյ եկեղեցիին կատարելի նուիրատուութեան խնդիրը, և հաստատ լինելէ ետք նոյն եկեղեցւոյ Խնամակալութեան կողմէ պարզուած տեսութիւններուն կարեւորը տնօրինեց և որոշեց ըստ այնմ տալ հարկ եղած հրահանգը Խնամակալութեան ի գործադրութիւն։

3. Խորհուրդը ճարտարապետ Մելիտոսեան էֆէնտիի տեղեկագրին վրայ՝ ուշադրութեան առաւ Գանտիլլի եկեղեցւոյ դպրոցին և յարակից կալուածներուն նորոգութեան խնդիրը և ծախուց գումարին յանձնմանս մասին կարեւորը տնօրինելով՝ տուաւ հարկ եղած հրահանգը Թաղ. Խորհրդոյ, որ ներկայացած էր։

4. Եէնիքէօյի Թաղ. Խորհուրդը արտօնութիւն խնդրած էր վաճառելու 4-500 կանգունի չափ տեղ՝ եկեղեցիին սեպական և հոն գտնուող ընդարձակ գետիններէն։ Խորհուրդը կատարելով հարկ եղած քննութիւնը, ներկայացեալ առաջարկութեան մասին, շահաւոր և ընդունելի դատեց զայն և որոշեց յայտագրել Ս. Պատրիարք Հօր խնդրուած արտօնութիւնը տալու համար։

5. Նշեւմից Դիւանի տեսուչ Զոլպանեան էֆ.ի տեղեկագրին վրայ՝ Խորհուրդը շահաւոր և յարմար նկատեց Թէրիգիւղի Թաղ. Խորհրդոյ առաջարկութիւնը՝ Թաղային վարժարանին կառուցման համար եկեղեցիին մօտ գըտնուող գետնի մը գնման մասին, և որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարք Հօրմէն գնման արտօնութիւնը տալու համար։

6. Իսկիւտար Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը իր յայտագրովը ծանուցանելով թէ՝ Թաղին բնակիչներէն բարեպաշտ տիկին Նունիկ Յ. Գրիգորեան եկեղեցիին նուիրած է, Մանուտ փաշա գտնուող իր սեփական մէկ քարաշէն կրպակը՝ անոր կըտակագիրը ղրկած էր վաւերացուելու համար։ Խորհուրդը քննելով կտակի տրամադրութիւնները՝ ընդունելի դատեց զանոնք և որոշեց ներկայել Ս. Պատրիարք Հօր վաւերացուելու համար։

7. Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեան համաձայն՝ Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ Գաղաղիւղի Թաղ. Խորհրդոյ գիրը՝ որով արտօնութիւն կը խնդրէր կառուցանելու ընդունելութեան սրահ մը եկեղեցիին կից խանութներուն վրայ։ Խորհուրդը քննելով ներկայացեալ յատակագիծը և ծախուց ստորագրիչքը, հաստատելով նաեւ սրահին կառուցման պէտք, ընդունելի դատեց Թաղ. Խորհրդոյ առաջարկութիւնը և որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարք Հօրմէն հարկ եղած արտօնութիւն տալու։

8. Ակնայ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ սեփական կալուածներէն Սէօքէի ագարակի խնդրոյն նկատմամբ Իզմիրի Առաջնորդարանէն հասած պատասխանագիրը ուշադրութեան առնելով՝ հաստ եղաւ այդ ագարակը կտակողներէն Լաթիֆեան Յակոբ էֆ.ի նկատողութեանց, որոնք պարզուած էին նոյն գրով։ Խորհուրդը խնդրոյն նկատմամբ իր տեսութիւնները դնելով, որոշեց հաղորդել Իզմիրի Գաւառ. Վարչութեան միջոցաւ Լաթիֆեան էֆ.ի և գործադրութիւնը յանձնարարել Ակնայ Ս. Աստուածածին եկեղեցիին օգուտին համար։

Խորհուրդը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ Օրթագիւղի և Իսկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցիներու վերաբերեալ դրամական և կտակային խնդիրներով, ինչպէս նաեւ Արաբկիրի Սաղաթիէլեան վագֆի ծանօթ խնդրոյն կարգադրութեամբը։

ՊԷՐՈՒԹԷՆ կը գրեն մեզի.— Ամսոյս 7/20ին Պէրութի Ազգ. վարժարանի քննութիւնք սկսան և շաբաթ մը տեւեցին։ Ներկայ էին հոն ծնողքներ, երեւելիներ և ֆրանսական ու ամերիկեան բժշկական վարժարաններու Հայ ուսանողները։ Աշակերտները յաջողութեամբ կը պատասխանէին, մանաւանդ շրջանաւարտ կարգին յաջողակ պատասխանները Օսմաներէնի, Գաղերէնի և Անգլիերէնի մէջ, շատ գոհունակութիւն պատճառեցին։

Ամավերջի հանդէսին միջոցին աշակերտաց խօսած տրամախօսութիւնները և ճառերը ընդհանուրին հիացման արժանացաւ։ Ժողովուրդին և Հոգաբարձութեան կողմանէ հրապարակային շնորհակալութիւններ յայտնուեցան՝ մանաւանդ աշակերտաց տուած ջանասիրութեան եռանդից համար։ Հոգաբարձութեան Ատենապետ Սեդրակ էֆ. Պետրոսեան իրենց միամեայ պաշտօնավարութեան տեղեկագիրը կարդաց և իրենց շրջանը լրացած յայտարարեց և եռանդ մաղթեց նոր ընտրուելիք Հոգաբարձութեան։ Քննութիւնները և հանդէսը տեղի ունեցան նախագահութեամբ Գեր. Յովհաննէս Եպսկ. Գալանճեանի։ Վարժարանին շրջանաւարտներն են Օրիորդք Մանուշակ Ալիքանեան, Նապենիկ Հազարապետեան, Սրբուհի Հազարապետեան. Ազնիւ Ալիքանեան և Պ. Նշան Թանամեան։

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐԷՆ.— Երէկ գրած էինք եթէ Եգիպտոսի առաջնորդ Սապաղեան Տ. Պողոս եպս. Պոլիս եկած է Ընտրողական Ժողովին մասնակցելու։ Հ. Սապաղեան Աղեքսանդրիայէն մեկնելէ առաջ բացումը կատարեց Հայ Հռոմէականաց նոր եկեղեցիին, որ կանգնուած է գլխաւորաբար իր և իր փոխանորդ Իգնատիոս վրդ. Մալոյեանի ջանքերով։ Եկեղեցիին իբր հաստիք երկու տուն և 5 խանութ ևս կանգնուած են։ Եգիպտական կառավարութիւնը գետին մը նուիրած ըլլալով, 400 ոսկիի ծախքով մը կազմակերպուած է գերեզմանատուն մը։ Նոյն եկեղեցին 600 ոսկի ծախք և 300 ոսկի հաստիք ունի, մեացած բացը Գեր. եպիսկոպոսին ջանքերուն շնորհիւ կը գոցուի։

—Հալէպի առաջնորդ Տ. Օգոստինոս եպս. Սայեաղեան երէկ Պոլիս ժամանեց։

—Կը լսենք թէ Մարաշի եպիսկոպոս Տ. Մուրատեան ալ եկեղեցի մը շինած է Ալպիստանի մէջ, Ս. Աստուածածին անունով։ Իսկ Զէյթունի մէջ սկսուած եկեղեցին, վերադարձէն ետք պիտի շարունակուի շինուիլ։

—Օրթագիւղի Հայ Հռոմէականաց վարժարանը 150 ոսկի բաց մը ունէր։ Գազրիկեան գերապայծառի ջանքերուն շնորհիւ այդ գումարին մէկ մասը հայթայթուած է և յոյս կայ որ բոլոր պարտքը հատուցուի։

ՊԱՂԱԹԻ ԱՂԲԱՏԱԽՆԱՄԸ

Երեւում Փափազեան, Թոգմաքեանէն նուէր, Մարտիրոս Գագմաճեան, Տօքթ. Արզումանեան, Տօքթ. Թորգոմեան, Տօքթ. Տաղաւարեան, Տօքթ. Քրիսեան, Տիկ. Զապէլի հուլուսի, Միհրան Սեթեան, Միսաք Սեթեան, Օհան Աշճեան, Տիգրան Ուսմէեան, Վարդան Մկրտիչեան, Համբարձում Քիւչիւքեան, Յարութիւն Վարդեան, Հայկ Ճանիկեան, Տիգրան Զրահեան, Մհ. Կարապետ Արխանեան, Սարգիս Թաշճեան, Մէհրիւպէ Գարամանեան, Յակոբ Տօնիկեան, Կարապետ Երէցեան, Միքայէլ Տօնիկեան, եղբարք Թօփալեան, Սէմէրճեան-Տուտեան, Միհրան Թնկրեան (Ատանա), 20ական ղրուշ։

ԶԱՐՍՆԴՔ

Երկուշաբթի օր ժամը 7½ին Խաղիւղի Ս. Ստեփանոս եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ Արտաչէս էֆ. Թէսլեանի Օր. Մարի Կ. Թիրեաքեանի հետ պսակադրութեան հանդէսը։ Կը նախագահէր Գեր. Վեհապետեան Սրբազան, իր շուրջ ունենալով Թաղին քարոզիչ Տ. Տիրայր վրդ.ը, քահանայից ու երաժշտաց դասը։ Եկեղեցին ջահերով լուսազարդուած էր և հրաւիրեալներու ընտրեալ բազմութիւն մը համախմբուած էր, որ յետոյ շնորհաւորութենց համար առաջնորդուեցաւ Թիրեաքեանց ընակարանը։ Արտաչէս էֆ. Թէսլեան Պէրպէրեան վարժարանի յաջող շրջանաւարտներէն և Անատոլուի Օսմ. Երկաթուղւոյ կարող ու խստմիաբան պաշտօնեաներէն մին է։ Իսկ Օր. Մարի ծանօթ ընտանիքի մը առաքինի օրիորդն է որ Խաղիւղի Ս. Ներսէսեան վարժարանի մէջ իր նախնական ուսումը փայլուն կերպով լրացընելէ յետոյ՝ աշակերտած է նաեւ Սկիւտարի Ամերիկեան վարժարանին մէջ, ուր մշակած և ուսած է բացի իր մայրենի լեզուէն՝ անգլ., գաղղ., տաճկերէն և գերմ., ինչպէս նաեւ գիտութիւնք և գեղարուեստ։ Օր. Մարի ծանօթ է նաեւ մեր ընթերցողներուն, իր երբեմնի գողտրիկ գրութիւններով։ Իր բնատուր ձիրքերով կը խոստանայ ոչ միայն ըլլալ տիպար տանտիկին մը, այլ և պատիւ բերող անդամ մը Հայ իգական սեռին։ Մեր շնորհաւորութիւնները կ'ուղղենք երկու կողմին ալ։

ԱԶԴ

Դպրաց Դասուս հաստատութեան 166րդ Տարեդարձին առթիւ, յաջիկայ կիւրակէ Յունիս 27, Դերապատիւ Տ. Եղնիկ եպիսկ. Ապահունի, հրաւիրուած է վերաբերմամբ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ և պաշտօն մատուցանել Թաղիս Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյն մէջ, ի հանգիստ հոգւոյ հանգուցեալ հիմնադրաց, դպրաց, և դպրապետաց, և այս առթիւ մէկ քանի դպրաց եւս Դպրութեան աստիճան տալ։

Ի դիմաց Տնօրէն Խորհրդոյ
Դպրաց Դասուս
Ատենադպիր Ատենապետ
Լ. Ռ. ՇԷՐԻՏՃԵԱՆ Ա. ՏՕՂՐԱՄԱՃԵԱՆ

Պալաթ, 24 Յունիս 1904

ՄԱՆ.— Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ի ժամ 11, Ս. Պատարագի ի ժամ 1։ 2—1

Սկիւտարու Նոր-Թաղի մըխթար Տիգրան էֆ. Գավաֆեան և իր պարագաները խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ վաղամեռիկ Օր. Հայկանոյշ Տ. Գավաֆեանի յուղարկաւորութեան և իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին այս առթիւ, ի մասնաւորի շնորհակալութիւն նաեւ տեղւոյս Ֆրանսական աղջկանց վարժարանին տեսչութեան որ հաճած էր ի դիմաց ուսանողութեան վաղամեռիկ հանգուցեալին ընկերուհիները յուղարկաւորութեան ղրկել։

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԱՄԱՎԵՐՋՈՒ ՀՐԱՊԱՐԱԿ. ՀԱՐՑԱԶՆՆՈՒԹԻՒՆՔ
28ՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ (1903-1904)
Յունիս 22 — Յունիս 30

ԿԱՐԳԱՑՈՅՑ

Հարցաքննութիւնք կ'սկսին առաւօտուն ժամ 2ին (Ը. Թ.) և կը տեւեն մինչեւ կէս օր, իսկ կէս օրէ յետոյ ժամ 7էն սկսեալ կը շարունակուին։

Ասղանիթոք կը ցուցնէ կէս օրէ վերջ կատարուելիք հարցաքննութիւնք։

Յունիս 27 Կիր.—Մարմնամարզք, * Երաժշտութիւն և ընթերցմունք շարադրութեանց ու արտասանութիւնք (ընդհանուր)։

Յունիս 28 Բե.—Օսմաներէն, * Բաւոյագիտութիւն, * Պատմ. ընդհ. և քաղաքակրթութեան՝ գաղ. լեզուով (Ա).— * Գաղղերէն լեզու (Բ).— Բացատրեալ ընթերցանութիւն և արտասանութիւն (Գ).—Երկրաչափական գիտելիք (Ե)։

Յարգանօք կը հրաւիրուին եկեղեցական հարք, Պատ. ազգամք Պատրիարքարանի Ժողովոյ, Տնողք, Խմբագիրք, Գրագէտք և Ուսուցիչք ներկայ գտնուիլ հարցաքննութեանց ի քաջալերութիւն ուսանողաց։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Ռ. Յ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ԱԶԴ.— Բարեյիշատակ Մէքայէլ էֆ. Յակոբեանի մահուան քառասունքին առթիւ՝ իր աղնուատոհմ դերդաստանին փափաքանաց համաձայն՝ յառաջիկայ ՀՒՐԱԿԻ (27 յունիս) օր՝ Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Տ. Գաբրիէլ Ս. եպիսկ. Ճէվահիրճեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել Ս. եկեղեցւոյս մէջ՝ ի հանգիստ հոգւոյ Աղնուութեան նորին, և հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի հանգուցելոյն գերեզմանին վրայ, զոր ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան կը ծանուցանեմք։

Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ի ժամ 11 ու կէս, սկզբնաւորութիւն Ս. Պատարագի ի ժամ 2։

Թաղական Խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Գ. ՀԱՅՈՑԵԱՆ Յ. ՉԻԼՃԵԱՆ

Սամսթիա, 24 յունիս 904

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ„Ի
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ԿՆՈՔՆ

ԽԱՉԱՏՈՒՐ, որդի Բասապայի եկեղեցիին երաժիշտ դասատու Խորէն Խ. Պիւքիւճեանի, մկրտուած տեղւոյն Ս. Աստուածածին եկեղեցին մէջ, ձեռամբ Տ. Յակոբ քհ. Քօլճեանի, կնքահայրութեամբ Պ. Խաչիկ Մաթիկեանի։

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՀԱՔ

Տէֆթէրը Խազանի սէնէատի թէտգէգ հէյէթի ազասընտան մուհասէպէ մէրքէզ վէ վիլայէթ շիւպէսի պաշքեաթիպի իզզէթլու Միւլէյման էֆէնտիյէ թէրֆիքէն ռիմթպէի Մանիյ! սընֆը սանիսի թէվճիհ պույրուլմուշ տը։

*** Գոնեա վիլայէթի տախիլինէ Ագչէհիր գազասը գայմագամլըը Ըլկը գազասը գայմագամը Մուսթաֆա Շիւքրի պէյ։

Ըլկը գազասը գայմագամլըը Պոյագատ գայմագամը Ակահ պէյէ թէվճիհ պույրուլմուշ տը։

ՆԸՇԱՆ

Մէքթէպը Հարպիյէի Շանանէ մաթպասընը լիթոկրաֆ մաքինա ուսթասը Տիրան էֆէնտիյէ պէյնինճի ռիւթպէսէն Մէհմիտի նշանը դիշանը իհսան պույրուլմուշ տը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ. — Թրուբի գինարանին արագահարուցած թունաւորներու 16 մարտիրոսներ յանձնարարուած էին։ Առնոյմէ երկու մարտիրոսը Պոլիս հասած ըլլալով, Կայս. Իրատէի մը համաձայն պիտի պահուին Արքունի Թունաւորարանին հրետանիի մթերանոցին մէջ։

*** Ցայտնի է թէ կառավարութիւնը Մաուզէրեան հրացաններ յանձնարարած էր Օպէրնտորֆ զինարանին։ Առաջին մաս մը, 73,000 հատ հասան հոս և նմոյշ մը մատուցուեցաւ Կայս. Պալատ։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն այս հրացանները փոխադրուեցան Մաչքայի զինուորական մթերանոցը։ Ասկից ետք հասնող հրացաններն ալ հոն պիտի ղրկուին։ Այս հրացաններուն մեքենական կազմուածքը կատարելագործեալ է և աւելի արագահարուած է քան միւս Մաուզէրները։

*** Զինուորական Սպառազինութեանց վարչութիւնը տեղեկագիր մը պատրաստեց անցեալ տարուան իր հաստիքներուն և ծախքերուն վրայ, նաեւ իր ներկայ ելմտական վիճակին վրայ։ Այս հաշիւները Կայս. Պալատ պիտի մատուցուին։

*** Սպառազէնութիւնը, Թնդանօթարանը և Ծովային Նախարարութիւնը իրենց ծախքերուն և հաստիքներուն չորս տարուան հաշուեցոյցները կը պատրաստեն։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ ՕՍՄ. ԲՕՄԻՍԷՐԸ. — Վեհ. Սուլթանը իր Կայս. բարեները հաղորդել տուաւ Պուլկարիոյ օսմ. քօմիսէր Ալի Ֆէրրուհ պէյի, առնոր հաւատարմական ծառայութեանց համար։

ԱԻԱԶԱԿՆԵՐՈՒ ՆՈՒԱՃՈՒՄԸ. — Երեսուն հոգինոց պուլկար աւազակախումբ մը Սելանիկի Կիւմիւնճէ գիւղին մէջ երեւան կ'ելլէ յունիս 19ին։ Զինուորներ կը ղրկուին անոնց ետեւէն։ Ընդհարումը կը սկսի, որու միջոցին բոլոր խումբը, բաց ի մէկէն ընաջինջ կ'ըլլայ։

—Կիւմիւճինէի մէջ ասպատակող պուլկար աւազակները ամբողջովին վտարուեցան։

—Պուլկար փախստականներէն 136 հոգի եւս վերադարձան։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. — Պատերազմական Նախարարին և իր պաշտօնակիցներուն միջեւ համաձայնութեան մը հետեւանքով, Բանակէն 10,000 զօրքեր պիտի արձակուին, հունձքի աշխատութեանց համար։

ՕՍՄ. ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը ձեռնհաս պաշտօնարանէն խնդրեց մեկնատեղիի վկայական (սերթիֆիքա s'orիժին) տալ օսմ. ճարտարագործական արտադրութեանց համար։ Այս վկայականները պիտի ծառայեն յանախորդները համոզելու թէ այդ ապրանքները իրօք օսմ. արտադրութիւններ են։

ԵԷՆԻՋԷՐԻՆՆԵՐԸ. — Եէնիչէրիներու թանգարանին տնօրէն Սիւլէյման էֆ. առաջարկեց ծախս հանել, 40 փր.ի գինով, ցուցադրուած արձաններուն ցանկը, ֆրանսերէն, գերմաներէն և անգլիերէն արձանագրութիւններով։ Այս առաջարկը ընդունուեցաւ։

ԱՏԱԼԻՈՅ ՆԱԻԱՀԱՆԳԻՍՏԸ.—Գոնեայի կուսակալը Ֆայիզ պէյ քննական պատճառով երբ Ատալիա գնաց, դարձեալ խնդրոյ առարկայ եղաւ նոյն նաւահանգիստին շինութեան գործը։ Նահանգային Ա. ճարտարագէտը հրահանգ ստացաւ յատակագիծերը պատրաստելու։ Կը հաւատան թէ կուսակալը շինութեան պէտք եղած հաստիքի աղբիւրները գտած է։

—Կուսակալ Ֆայիզ պէյ առաջարկեց նաեւ գորգի և կերպասի գործարան մը հիմնել անանուն ընկերութեան մը միջոցով և 2000 ոսկի դրամագլուխով։ Նպատակն է Ատալիոյ կիներուն և աղջիկներուն շահաւոր զբաղում մը մը տալ որովհետեւ տեսած էր թէ առնելք պարապ ժամանակ կանցընէին։

ՍԵԼԱՆԻԿ-ՄԱՆԱՍԹԻՐ երկաթուղիի ընկերութեան ընդհ. ժողովը որոշեց 100ին 5 շահաբաժին տալ առանձնաշնորհեալ պարտաթուղթերուն, որոնք Տէօյչէ Պանքին կողմէ շրջաբերութեան հանուած են։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ. Բավալայի մէջ բանտիլիք նոր մասնաճիւղը պիտի հաստատուի Ռէժիի նախորդ պաշտօնարանին մէջ։ Տնօրէն կարգուեցաւ Տէտէաղաճի ճիւղին տնօրէն Մ. Խարալամպիոս։

—Օսմ. Պանքային ընդհ. տնօրէն Բանճիրի պէյ և տիկինը Գերմանիա մեկնեցան։

ՆՈՐ ՎԱՃՐԱՇԱՐԺ. — Անատոլուի երկաթուղիի ընկերութիւնը նոր վայրաշարժ մը բերել տուաւ, որ ժամը 100 քիլոմէթր արագութիւն ունի։ Այս լոքոմոթիվը պիտի յատկացուի Գոնեա—Երէյլի գիծին և պիտի սկսի բանիլ Կայս. Գանակալութեան Տարեդարձին օրէն, Օգոս. 19ին։

ՄԵԿՆՈՒՄ.—Երէկ, Մէսաժրոի չոգենաւով Իզմիր ուղեւորեցան Տէր և Տիկին Միսաք էֆ. Մակարեան, որոնց ողջերմ մաղթել գացած էին Տէր և Տիկին Յակոբ էֆ. Էսաեան և Էսաեան ու Մակարեան ընտանեաց պարագաները։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՄԵԾ ՀՐԴԵՀԸ.— Երէկ գրած էինք թէ, առջի գիշեր ժամը 6 ու կէսին հրդեհ ծագած է Ֆաթիհ, Թիւրպէ փողոց, Սաֆա անուն սեւամորթ կնոջ մը տունէն։ Փողոցը նեղ, տունները փայտաշէն և հովը ուժգին ըլլալով, բոցերը անօրինակ սաստկութեամբ մը տարածուեցան, հրոյ ճարակ ընելով տասնեակներով տուներ։ Հաւակառ բուռն ջանքերուն հրդեհին առաջքը շատ ուշ կարելի եղաւ առնել։ Կայս. թիկնապահներ ղրկուած էին, պէտք եղածը ընելու հրամաններով։ Կարգ մը տուներ վար առնուեցան աղէտին սաստկութիւնը նուազեցնելու համար։ Հոն փութացած էին ոստիկանութեան Նախարարը, Պոլսոյ զինուորական հրամատարը, ջրհանկիր-զօրաց հրամատարը, և այլն։ Այրած տուներուն թիւը 36 հատ է։ Ընդհ. վնաս կը հաշուուի 4000 ոսկի։ Իւնիօն 50 ոսկի վնաս ունի, և Պալքան 3000 ֆրանք։

*** Անատոլու Հիսարի մէջ նոյն գիշեր մեացած հրդեհէն այրեցան մացառներ։ Աքեռ կեռեսիի խաղ մըն էր ապքան հրդեհ։

*** Խասգիւղի հրդեհին առեն խոհարար Արթինի կինը Վարսենիկ անյայտացած ըլլալով, ցարդ երեւան չէ եղած։ Հրդեհին առեն մէկուն 30 ոսկինոց ժամացոյցը և շղթան չորթեցին քսակահատներ։

ԸՆԿԵՑԻԿ.—Բերա, Թէլէկրաֆ փողոց, Նաֆսայի երկաթուղիներու վարչութեան օգնական տնօրէն Արամ Մարկոսեան էֆ.ի դրան առջեւէն ծրար մը գտնուեցաւ, որուն մէջ նորածին մանչուկ մը կար։ Ինչ ազգի ըլլալը յայտնի չէ ըլլալով, ընկեցիկը ոստիկանութեան յանձնուեցաւ։

ՊԱՏՈՒՀԱՆ ԲԱՑ ՄԻ ԶԳԷՐ. — Առջի գիշեր, ժամը 7½ին միջոցները, Բերա, Սաքըզ Աղաճի փողոցին վարի ծայրը 108 թիւ տունը, ուր կը բնակէր Բանտելիմանիտէս ընտանիքը, անակնկալ այցելութիւնը ընդունեց անճարակ գողի մը որ տան մէջ եղածը չեղածը ժողվելու վրայ էր, տնեցիներուն խորքունէն օգուտ քաղելով։ Առաջին յարկին երկաթեայ պատուհանէն վար մագլցելով, կրցած էր երկրորդ յարկին բաց թողուած պատուհանէն ներս մտնել, իր մէկ ընկերակիցը վարը թողլով, որպէս զի մէկիկ մէկիկ ծաւէն քաղած տանձերու պէս, անոր գոգը թափէ գողցածները։ Տան օրիորդներէն մէկը սակայն, որուն քունը կ'երեւայ թէ չատ խորունկ չէ... գիշերները, անմիջապէս կ'արթննայ աղմուկէն և մայրն ալ արթնցնելով, սոսկալի ճիչ մը կ'արձակէ. ասոր վրայ ինքնակոչ հիւրը՝ չմորուն՝ ինքզինքը տան պատուհանէն վար կը նետէ ու կը յաջողի փախչիլ։

ԴԱՏԱԿԱՆ.—Տիկին Ագապի Ալեսանքեանին Բրաբը ծեծելը հաստատուած չըլլալուն համար անցեալ երկուշաբթի օր Պատժական առաջին դատարանը անպարտ արձակեց Տիկին Ագապին որ դատ բացած է սուտզրուց Բրաքին դէմ։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ն ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ՊԷՕՅԻՔԷՐԷՅԻ ՆԱՒԱՄԱՏՈՅՑԻՆ մօտ ջրավաճառ և ծխավաճառ Յակոբ աղայի խանութը և ԵՒ Մահալլէի նաւամատոյցին մօտ ջրավաճառ և ծխավաճառ Սարգիս աղայի խանութը։

ԴՐՈՇՄԱՏՈՒՐՔԻ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ

Յօդ. 46.—Ինչպէս 44րդ յօդուածին մէջ գրուած է, դատաւորներու և Իտարէի Ժողովներու այն նախագահները և բոլոր կառավարական պաշտօնատարները, որոնք այս Կանոնագրին մէջ որոշուած տուրքերը և տուգանքները չեն պահանջեր, ըստ օրինի պահանջելի տուգանքին եռապատիկը տուգանք պիտի վճարեն։

Գետական պաշտօնէի մը կողմէ այս Կանոնագրին արամադրութեանց հակառակ յօրինուած վաւերաթուղթ մը ի ձեռին ունեցող անձէն լոկ դրոշմատուրքը կը գանձուի, իսկ տուգանքը ուղղակի նոյն պաշտօնեայէն կը պահանջուի։

Յօդ. 47.— Անձնական մասնաւոր գործերու համար, կառավարական պաշտօնատանց կամ հանրային հաստատութեանց ուղղուած Թղթերը, Թագրիրները, աղերսագիրները և խնդրագիրները եթէ դրոշմէ զուրկ են, կամ պակաս դրոշմուած են և կամ դրոշմները անկանոն կերպով շնչուած են, պիտի չընդունուին։ Այս կարգի թուղթերը ընդունող և անոնց վրայ գործողութիւն կատարող պաշտօնեաներէն կէս օսմ. ոսկի տուգանք կ'առնուի։

(Շարունակելի)

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն հեռագրական գործակալութենց կողմէ մեզ հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները.—

ԹՈՒՐԻՕ, 7 Յուլիս.—Աժանս Ռիւթէր կը ծանուցանէ թէ, Մանչուրիոյ ճաքոնական բանակին վերին հրամատար մարշէյլ Օյամա, ընկերակցութեամբ իր սպայակոյտին պետ զօրավար Քոտամայի, զօրավար Ֆուքուշիմայի և սպայակոյտին բազմաթիւ սպաներուն, մեկնած է Սիմոնոսէքի, պատերազմին թատերավայրը, ուր տեղի պիտի ունենայ վճռական ճակատամարտը։

ԹԻԷՆՃԻՆ. — Աժանս Ռիւթէր կը տեղեկացնէ թէ Նիուչուանկէ եկող «Լիէօթէնի Պուտուքօֆ» թորփիլանաւը Բորթ Արթուր մտաւ։ Կ'աւելցնէ նաեւ թէ, չորս ճաքոնական թորփիլանաւեր միացած, վերջին կիրակի իրիկունը, ներս մտած են Բորթ Արթուրի անցքին, բայց նշմարուելով թշնամի զօրաւոր տորմիղի մը կողմէն, անմիջապէս բուռն կրակի մը ենթարկուած են։ Այս կռիւին մէջ ճաքոնական թորփիլանաւերէն երկուքը ընկղմեցան, մէկը ճամբան չկրցաւ շարունակել, իսկ միւսը փախաւ։

Դարձեալ Ռիւթէրի մէկ ուրիշ հեռագիրը կ'ըսէ թէ 50 ճաքոնցի լրտես զինուորներ բռնուած են անցեալ շաբթու, բայց չըսեր թէ ո՞ւր։

ԼՈՆՏՈՆ.— Լիսաեանկէ կը տեղեկացնեն «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի թէ՝ երկու օրէ ի վեր բուռն ճակատամարտ մը տեղի կ'ունենայ Լիսաեանկէ 25 քիլոմէթր հեռու։

ԲԱՐԻԶ, 7 յուլիս.— Կը հաւատան թէ կենանի բացերը տեղի ունեցած նաւամարտին մէջ, Վլատիվոսթոքի ռուս նաւաբաժինը Քամիմուրա ծովակալին երկու թորփիլանաւերը և մէկ յածանաւը ընկղմելէ ետք յաջողած է ողջամբ ժամանել Վլատիվոսթոք։

ՎԻԵՆՆԱ.— Յարատեւ կռիւներ կը մղուին Ճաքոնցիներուն գրաւած կիրճերուն մէջ։ Ճաքոնցիք կ'առաջանան թէ՝ Լիսաեանկի և թէ Բորթ Արթուրի վրայ։

ԲԱՐԻԶ.— Բիթերպուրկէ կը հեռագրեն թէ Զարին մէկ Ուգազը կը հրամայէ 450,000 նոր զօրք առնել։

—Կը ծանուցուի թէ թէ Զօր. Օքուեա, դէպի Բորթ-Արթուր պիտի քալէ, մասնակցելու համար բերդաքաղաքին յարձակման որ մօտալուտ կը նկատուի։

—Ճաքոնցիք պայծառօրէն ցոյց կուտան իրենց մտադրութիւնը, որ է ամէն ճիգ թափել Բորթ Արթուրի գրաւման։

—Թոքիոյէ կը հեռագրեն թէ մարէշալ Օյամա և իր սպայակոյտին պետ զօր. Քոտամա պիտի ընկերանան Օքուի բանակին։

ԲԵՌԵՐՍԹՈՒՐԳ.—Ռուս բանակետէն եկած հեռագրերու նայելով, զօրագունդ մը կը ղրկուի նուաճելու համար Քունկուզները, որոնք օրէ օր կը շատնան Լիսաեանկի շուրջը։

* * *

ՄԱՏՐԻՏ, 7.— Սպանիական ընդդիմադիր կուսակցութիւնը բողոքի յայտարարութիւն մը ստորագրեց Վատիկանի հետ քննքօրային դէմ։

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԹՎԵՐԹՕՆԸ 105

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

ԶԷՊ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ-ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Հեղինակ ԷՄԻԼ ԳԻԵՊՈՒՐ
Թարգմանիչ ԳԷՈՐԳ ՍԻՄՋԷՇԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՄԱՔՍԱՆՍԸ

Լուիզ պահ մը լուռ մնալէ ետքը, շարունակեց.

—Լիւսրոլներու զաւակը ապատելով միայն չպիտի բաւականանամ։ Զանիկա իր արժանաւոր դիրքին մէջ վերահաստատելէ ետքը, Եղեռնադատ Ատեանին պիտի յանձնեմ նաեւ բոլոր յանցաւորները, որպէս զի բանտերու խորը քաւեն անոնք իրենց արդար պատիժը։ Հիմակ ըսէ տեսնեմ։ Մ՚վ էին այն երկու չարագործները, որոնք Բիէռը սպաննել փորձեցին։

Լուի պատասխան չտուաւ։

—Լուի՛ Ռիգառ, գոչեց Լուիզ շառաչուն սաստով մը, չուտով պատասխան տուր։ Մայրդ է որ կը հրամայէ քեզի։

Լուի գլուխը վեր առաւ և հազիւ լսելի ձայնով մը,

—Չեմ ճանչնար զիրենք, կակազեց։

—Սուտ կ՚ըսես կոր, աղաղակեց Նորէն Լուիզ սպառնական դէմքով մը, անկարելի է որ չի ճանչնաս այն թշուառականները, որոնց հետ այս վատ դաւը նիւթեցիր։

—Չեմ հասկնար ի՛նչ ըսել կ՚ուզես, ըսաւ Լուի Նորէն ցած ձայնով։

—Կը հասկնա՛ս, բայց գործիդ չի գար պատասխանել, չեշտեց Լուիզ զայրոյթէն հեւալով։ Ըսի արդէն քեզի թէ մայրական գութը չորցած է ա՛լ սրտիս մէջ։ Բարկութիւնս աւելի մի՛ գրգռեր։ Եթէ խոհեմ ըլլաս, չպիտի յանձնեմ քեզ Արդարութեան ձեռքը, որովհետեւ կ՚ուզեմ յարգել այն անարգաբար անունը, զոր կրեցիր մինչեւ հիմա։ Բայց եթէ լուռ կենաս, եթէ չուզես ենազանդիլ իմ հրամաններուս, կ՚երդնում որ երբեք կանգ չպիտի առնեմ ո՛չ մէկ նկատումի առջեւ, և քեզ իմ ձեռքո՛վս պիտի յանձնեմ Արդարութեան վճիռին...։

Լուիզի տղան հասկցաւ թէ մօրը սպառնալիքները անհիմն չէին և թէ իր գոյութիւնը պիտի վտանգէր բոլորովին, եթէ իր ամխոհեմ ընթացքը շարունակէր այս կերպով։ Սոսկումը, սարսափը և յուսահատութիւնը լրջորէն պատած էին զինքը այս անգամ, և փրկութեան միջոց մը կը փնտռէր շարունակ։

—Վերջապէս ի՛նչ ըսել կ՚ուզես, ըսաւ պահ մը լռութենէ ետքը վճռական չեշտով մը։

—Բացատրեցի թէ ի՛նչ ըսել կ՚ուզեմ, յարեց Լուիզ միւտ նոյն անյողդողդ հաստատակամութեամբ։ Պէ՛տք է որ խօսիս, պէ՛տք է որ ամէն բան յայտնես ինծի...։

—Է՛, չա՛տ աղէկ, ընդմիջեց երիտասարդը մեղմ ձայնով մը, ենթադրենք թէ ես ստակ տուած ըլլամ մէկու մը, որպէս զի փառաւոր դաս մը տրուի այդ մարդուկին։ Ի՞նչ կ՚ելլէ ադկէ։

—Ի՞նչ կ՚ելլէ ադկէ...։ Ըսել է որ դուն ոճրագործութիւնը սովորական բան մը կը նկատես։ Ապրի՛ս, տղաս, ապրի՛ս։ Ադ տեսակ հօր մը քեզմէ տարբեր զաւակ չէր վայլեր արդէն։ Բայց եղածը եղած է։ Հիմա դուն սա ըսէ ինծի թէ ի՛նչ կը կոչուէր այն մարդը, որուն յանձնեցիր այս ոճրին գործադրութիւնը։

Լուի նորէն պահ մը մտածեց և ապա անպատկառ լրջութեամբ մը,

—Ռամոնո կը կոչուէր, ըսաւ չոր կերպով մը։

—Մեր ճանչցար զինքը, հարցուց կրկին Լուիզ տղուն այս առաջին խոստովանութենէն գոհ ըլլալով։

—Աղէկ մը ճանչցած չեմ սեղմիր դեռ, պատասխանեց Լուի, որովհետեւ մէկ անգամ միայն տեսայ զինքը գիւղատունի մը մէջ, որուն սովորական յաճախորդներէն է եղեր։

—Ո՛վ տարաւ քեզի այդ գիւղատունը։

—Գործաւոր մը, որուն հետ ճանչուտրեցայ նոյնպէս ուրիշ գիւղատան մը մէջ։

—Ի՞նչ էր այդ գործաւորին անունը։

—Ռոպէն...։

—Ռոպէ՞ն, կակազեց Լուիզ մէկէն ի մէկ վեր ցատքելով, Ռոպէ՞ն...։ Ըսել է որ Պուաեէ և Թիպօ իրաւունք ունին եղեր, երբ Ռոպէնի մասը կը նշմարէին գործին մէջ։ Ռոպէն Ռամոնոյի բարեկա՞մն է եղեր։

—Ադիկա աղէկ մը չեմ գիտեր, բայց կը կարծեմ թէ չատոնց ի վեր կը ճանչնան զիրար։

—Ո՞ւր կը գտնուի այդ գիւղատունը, ուր Ռամոնան տեսար։

—Ռիկոլ փողոցին մէջ, ամայի անկիւն մը։

—Այդ Ռամոնո ըսուած հրէշը ի՞նչ տեսակ մարդ է։

—Երկայնահասակ ծերուկ մըն է, վաթսունը անցուկ։ Ընդհանրապէս միանաւորիկ կը նստի գիւղատան անկիւնը և չարունակ կը ծխէ։ Մազերը ճերմկցած են և գլխուն գագաթը ճաղատ է։ Ուրիշ որոշիչ նշան մըն ալ ունի, որ անմիջապէս աչքի կը զարնէ։ Ուսերը անընդհատ վեր վեր կը հանէ, ինչ որ ջիղերու տարօրինակ ցնցումի մը արդիւնք է։

Լուիզ դողաց։ Ուսերու այս շարժումը իր ամուսինին մէկ ջղային ունակութիւնն էր, զոր ինք նշմարած էր իրենց ամուսնութեան առաջին օրէն։ Ա՛լ տարակոյս չէր մնար ուրեմն թէ Ռամոնո անունին տակ պարտկուող ծերուկը ուրիշ մէկը չէր, այլ Լուի Ռիգառի հարազատ հայրը, որ միայն հեղինակը չէր Լիլ փողոցի կրկին ոճիրներուն, այլ և Բիէռը ջրմոյն ընելու ահռելի փորձին մէջ ալ մեղսակցութիւն ունէր։

Եղկելի կինը, այս զարհուրելի գիւտէն ետքը, աւելի սուր տագնապի մը ենթակայ եղաւ։ Երբեք չէր կրնար հասկնալ թէ ի՛նչ էր այն ճակատագրական զուգադիպութիւնը, որ հայր ու տղայ դէմ դէմի կը հանէր յանկարծ, և երկուքը մէկտեղ ծուղակ կը լարէին անո՛ր դէմ, որ իրենց հետ չունչ չունչի ապրած էր երկար ժամանակ։

Լուիզ երբ իր սաստիկ յուզումը վանեց,

—Իմանալիքներս իմացայ, ըսաւ հանդարտ դէմքով մը, ա՛լ հարցնելիք չունիմ։ Հիմա առաջարկ մը պիտի ընեմ քեզի, զոր անմիջապէս պիտի գործադրես։ Վաղն առտու, պարոն և տիկին Լիւսրոլ դեռ անկողնէն չելած, ամէն ունեցածներդ պիտի ժողվես և կամացուկ մը պիտի հեռանաս այս տունէն, անդամ մըն ալ չի վերադառնալու պայմանաւ։

Լուի վեր ցատքեց ուժգնապէս, և բոլորովին զայրացած ու ահաբեկ,

—Ի՞նչ, ի՞նչ, պոռաց նուազուն ձայնով մը, հեռանա՞մ այս տունէն...։

(Շարունակելի)

Մանզումէի Դշ. օրուան Առեւտրական թիւին յատուկ բաժնեգիրն է 27 դրչ. կանխիկ, տարեկան 52 թիւի համար։

ԱՐՍԼԱՆԼԸ ՄԱՂԱԶԱ

Սուլթան Համիտին Հանօրոյը խանրնա 8 Նուսխրոյը պէօյիւք մէֆրուլաթ մաղազամա պու տէֆա էվրօբատան ճէլա իթտիխիմ էր տիւրլիւ մօպիւլալարը զայէթ էվէլն ֆիյաթ իլէ ֆիրուխթ իթտիեիմէն, պունլարտան մասատա Ամէրիքան գօնսօլ, այնա վէ օրթա մասալարը, եալտրզլը պէօյիւք այնալար, եալտրզլը վէ ճէվիզլի ժարտէնէլէր, եալտրզլը վէ ճէվիզլի քօնսօլլար, բիրինճ վէ տէմիր քարեօլալար, թէլտն եաթագլար, հէզարէն սանտալիէլէր վէ թամամ սօֆրալարընա մախսուս էվրօբա սանտալիէլէրի, վէ պահճէ սանտալիէլէրի, վէ էթաժէրլէր, էնվահ տիւրլիւ սիկարա իսկէմլէլէրի, այնալը էսվապ տօլապլարը, ճէվիզլի, զէյթուն վէ պէյազ ճուր քարեօլալար վէ լավամանօլար, լաքէ վէ եալտրզլը օտա թագըմլարը, սէտէֆլի քարեօլա վէ օտա թագըմլարը վէ դայրի հիմ. հէր նէ սրբարը օլունուրսա կէրէք էվրօբատան կէթիրմէկ վէ կէրէք Սթամտօլտա քէնտի ֆապրիքամտա դայէթ տրգաթ իլէ եաթթըրմագ իւզրէ հազըրմ։ Մաղազամըն տէրօլարը Մահմուտ Բայտտա Բիւրքճի խանընտա օլուպ քօրնիշ վէյէրլիվէ չիվէ չըպուքլարը, գալըն վէ ինճէ սանտրգայնալարը զայէթ էհվէն ֆիյաթա ֆիրուխթ իթտիկիմի միւհէրէմմիւշէրիւէրիմէ իլան, վէ պիր տէֆա մաղազամա թէչրիֆլէրինէ ինթիզար էյլէրիմ։

19—36 ԼԷՕՆ ՖՐԻՏՄԱՆ

ԴԵՐՁԱ՛Կ ԴԵՐՁԱ՛Կ ԴԵՐՁԱ՛Կ

25 տարիէ ի վեր ծանօթ դերձակ Երիզեանի Յովհաննէս էֆ. Սարաֆեան, Մէհմէտ Սալիմ էֆ.ի ընկերակցութեամբ դերձակատուն մը հաստատած է Պոլիս, Պապը Ալի ճամտէսի, Մէսէրրէթ աբարթմանին տակ 17 թիւ վաճառատան մէջ։

Անոնք որ թէ՛ ժան, թէ՛ տոկուն, թէ՛ լաւ կերպասէ, թէ՛ ձեւաւոր և թէ վերջին նորաձեւութեամբ հագուստ կարել կ՚ուզեն, պէտք է դիմեն նոյն վաճառատունը։

ԱՄՍԱԿԱՆՈՎ ՎՃԱՐՈՒՄ

Այս դերձակատունը իր բազմաթիւ յաճախորդներուն դիւրութեան համար հագուստներ կը շինէ և փոխարէնը կը գանձէ

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐՈՎ

ԱՎԷԼԱՆ ՍՈՒՅՑՈՒ գաթիէն ճիլտէ լէքէ պրագմագսրզրն պէյազլանմըշ սաչ վէ պրլըզլարա թէրավէթ վէ բէնկը թապիի վէրիր. սաչը քէօքիւլմէսինէ գու վվէթիլէնտիրէրէք. տէօքիւլմէսինէ ասլա մէյտան պրագմազ. էմալի կէօրիւլմէմիշ պիր տէրէճէտ սաչը չօղալարը. սաչ վէ պրլըզրն մաթլուպ վէճէյէ նիշ վէ նիւմասընա ֆէվզէլատէ խրտմէթ խէր։ Իսթիրահ խիլտիթքէէն սօնրա իլք տէֆա օլարագ Ամինա չէհրինտէ թէէսիս խիլէն պէնէլմիլէր թիճարէթի վէ սանսի սէրկիսինտէ էմալի միւսթանզարաթ մրանընտա էն բարլագ մէրթէէպէի ինրազա մուվաֆրզ օլմուշտր։ Սէրկիտէ ԱՎԷԼԱՆ կիմի՝, մրտալիա միւքեաֆաթը վէրիլտիկի հալտէ միւսթանզարաթը սաիրէնին ճիմլէսի բէստ խիլտիր տիր. միւքեաֆաթը մէմլէքէթիմիզտէ ինթիրահ օլունան «Ավէլան» գազանտր։

ԱՎԷԼԱՆ տիկէր սաչ վէ պլյզգ պոյալարը կիպի օլմայուպ պիր գուբթու տէրուինինտէ սուրէթը խթիմալի թարիֆիսի պէրապէր օլտուղը հալտէ թէք պիր չիչէէն իպարէթ տիր։ Միւթէրրիի քէրամ սիյահ եախստ քէսթանէ բէնկիինտէն հանկրսընը իսթէտիքլէրինի պէյան էյլէմէլի տիրլէր։

Մահալը ֆիրուխթը.— Պէյ օղլունտա Գօն Մարդէտէ վէ Իզիտորտա, Ղալաթատա Մ. Մատալա, Ֆընտրգլրտա Վասիլաքի էֆ.ենին, Գէյիքթաշտա Բեազիմ պէյին վէ Տիրէքլէր Արասընտա Սօկրաթ էֆ.ենին էճզախանէլէրի, Պաղչէ Գարբուսընտա Գասապեան էֆ.ենին, Սուլթան Համամընտա Մէզիքի օղուլլարը վէ եէնի Ճամիտէ Բեազիմ պէյին էճզա տէրօլարը։

Ոմմամ Աճէնթէսի.— Պէյօղլունտա Ճատտէի քէպիրտէ 146 Նո. Մ. Թօտոր Սթավրաքիին Բէրու քեար սալօնընտա։ Ֆիաթը մագթու օլարագ չիչէսի 25 դրուշ։

ԱՆՈՆՔ ՈՐ

Կ՚ՈՒԶԵՆ ԼԱՒ ՊԱՐՈՂ ՄԸ ԸԼԼԱԼ

ԴԻՄԵՆ՝ Խ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆԻ

Կը դասախօսէ միւզիքով
Խիստ դիւրասոյց մէթոտով
Կարճ ժամանակի մէջ ոյոյով
Դիւրամատչելի պայմաններով
Կ՚այցելէ նաեւ անոնց տուները
Որոնք կ՚ուզեն յատուկ պարի դասերը։

Կը գտնուի Դշ. օր 5-6 և Շբ. 10-11 Մեծ Շուկայի Գալաթաքճիլարի դուռը Ֆէսճի Սէյլուն աղայի խանութը։ Բերա, Դշ. օր երեկոյեան 11-12 (Ը. Թ.), Կալաթա Սէրայ, Խրիսթաքի խան (Մինթ տը Բերա) սափրիչ Միսիս Աչիլ Տրարոնոսքիի սալօնը։

Ուսուցչին բացակայութեան՝ ներկայացողներէ կը խնդրուի իրենց հասցէն ներփակեալ ներկայացնել։

12—5

ՆՈՐ ԲԱՌԱԳԻՐՔ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՊԱՏԵՐԱԶԱՐԿ

1000k աւելի հոգի բաղկացած

ՍԻՄՈՆ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆ

Նախնեաց բառեր. — Նորաբանութիւններ. — Գաւառական բառեր.— Հանրագիտական հատուածներ, Երկրագործութեան, գիտութեանց, դիցաբանութեան, առողջաբանութեան, օրենսգիտութեան, ճարտարութեան, գործնական կենաց վրայ։

Հայերէն լեզուի բաւական ճոխ և դիւրատար բառագրքի մը պէտքը ընդհանուր եղած էր ցարդ։ Ահա այդ պէտքը լրացնելու կոչուած է սոյն գործն, օգտուելով հայ և օտար բազմաթիւ բառագրքերէ։ Խնամքով հետազօտուած են բառերու ճշգրիտ նշանակութիւնները, անոնց որոշ և ամփոփ սահմաններն, նոյնպէս հականիշներն ու համանիշներն, հին ու նոր պէս պէս առումներն։ Զանց չէ առնուած նաեւ դնել բառերու ծագումն, կենդանեաց, բուսոց ո՛ր դասակարգութեան վերաբերին, ի հարկին անոնց թուրքերէնն ու ֆրանսերէնն եւս։

Բացի բուն բառագրքէն՝ գործոցս ամբողջ ընթացքին մէջ հանրագիտական հատուածներ կարեւոր տեղեկութիւն կուտան երկրագործութեան, գիտութեանց, դիցաբանութեան, առողջաբանութեան, օրենսգիտութեան, ճարտարութեան, գործնական կենաց վրայ։

Հրատարակուած են Ա. և Բ. թերթերը և միւսներն ալ շարթէ շարթ կանոնաւորապէս լոյս պիտի տեսնեն։

Թուղթ ազնիւ և տպագրութիւն ընտիր և խնամեալ, զարդարուած յատկապէս փորագրուած սիքլոն և ճաշակաւոր պատկերներով։

Բացուած է բաժանորդագրութիւն հանրային քաջալերութեան արժանի սոյն գերազանցապէս օգտակար գործին համար, 20 դահեկան Պոլսոյ, 25 գաւառաց և 6 ֆրանք օտար երկիրներու համար։ Հեղինակին հասցէն՝

Կ. Պոլիս, Հանօրոյ խան, թիւ 24

8—2

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Պոլիս, Պահչէ Դարբու, Պիճ Պիր Զէօքսի գիմաց

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իսճատիէ, Տողրամաճը փողոց իր բնակարանը։ Ամէն օր 4—11 դիմել Պոլիս, Պահչէ Դարբու, Պին-Պիր-Զէչիտին դիմաց։

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ԳԵՂԱՐՔԱՆ

ԽԱՉԻԿ ՖԷՍՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, 261 Մահմուտ Փաշա Պաշի, աղբիւրին կից 261

Սոյն բազմամեայ դեղարանը, այս անգամ նոր կազմակերպութիւն մը ստացած ըլլալով, Խաչիկ Ֆէսճեանի կողմանէ, քիչ առենուան մէջ պատիւը ունեցաւ գնահատուիլ յարգոյ հասարակութենէն, որմէ քաջալերուելով այս անգամ պէտքը կը զգայ իրեն ուղղութիւնը և նպատակը ներկայացնել հանրութեան։

ՆՊԱՏԱԿ.— Գոհ ձգել իր յաճախորդները՝ դեղերու թարմութեամբ, դեղագրերու արագ և ճշդապահ պատրաստութեամբ, գներու չափաւորութեամբ և արուեստին խղճամիտ գործադրութեամբ։

ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ.— Մաքրութիւն, ապահովման դրութիւն և պարկեշտութիւն դեղարանին սկզբունք եղած են։

Բանակցած է Եւրոպական տան մը հետ՝ ամէն շաբթու պատուաստի թարմ քիւպեր (աբը գալէմի) բերել տալու։

* * *

Ամէն օր Դեղարան յաճախող Հայ և օտարազգի բժիշկներէն յիշենք մասնաւորաբար հանրածանօթ Բ-ԻՐԵԿ ԱԼԼԱՀՎԵՐԴՅԻ Էֆ.՝ որ ամէն Գշ. Եշ. Շբ. օրեր ժամը 8—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ իրեն ծանօթ փորձառութեամբ և մասնագիտութեամբ, դեղարանին մասնաւոր դարմանատունը։

Առանձնաբոյժ Վռամշապուհ էֆ. Թաշճեան եւս ամէն առաւօտ մինչեւ ժամը 5 սոյն Դեղարանը կը գտնուի և ակռայի հիւանդութիւնները կը դարմանէ, պատրաստելով նաեւ արհեստական նուրբ ակռաներ։

ԴԵՂԱՐԱՆԸ ՈՒՆԻ ՆԱԵԻ ԳԻՇԵՐԱՑԻՆ ՍՊԱՍ

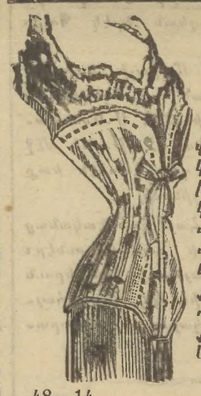

ՍԱՆԱԿՕՐ

"SANAKOR"

Brévété S. G. D. G.

«Sanakor» foruknն իր հանճարեղ և պարզ չինութեամբ վայելուչ և ճկուն կ՚ընէ մէջքը, առանց թոքերը կամ ուրիշ կենսական գործարաններ ճնշելու։ Այս նոր foruknն կը լայնցնէ իրանը, կ՚երկարէ մէջքը, կը ծածկէ որովայնը և կնոջ կուտայ ուղիղ դիրք մը, առանց պէտք ըլլալու որ կապերը պնդուին։ «Sanakor» ծայրայեղ վայելչութեան կը միացնէ անբաղդատելի հանգստութիւնը, ա՛յնքան կատարեալ կերպով որ խանդավառութեամբ ընդունուած է որքան աղնուական տիկիններէ, այնքան փափկակազմ անձերէ որոնք նախապէս կը գործածէին առողջապահական ըսուած քօրսէները։ «Sanakor» մենաշնորհ եղած է Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Մ. Նահանգաց, Գերմանիոյ և Պելժիոյ մէջ։

48—14

Կեդրոնատեղի

Հոչակաւոր ԲԱՌԷ վաճառատունը

Բերա թիւ 262

ՏՕՔԹ. ԹԻԻՐԱՊ

Ամրան եղանակին առթիւ ըստ առաջնոյն հիւանդ կ՚ընդունի,

Երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը ժամը 4էն 9 (Ը. Թ.), Բերա, Մեծ Բարմագ-Դարու, Միսք փողոց թիւ 6.

Իսկ միւս օրերն ալ Մեծ Կղզի, իր բնակարանը դիմող բոլոր հիւանդները։

24—19

ՏՕՔԹՈՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

ՀԱՆՐԱՃԱՆՕԹ ՄԱՄՆԱԳԷՏ

ԳԱՂԻԱԿԱՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ԾՆՆԴԱՄԻԶԱՑԻՆ ԱԽՏԵՐՈՒ

ԲԵՐԱ, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ, Միսք փողոց թիւ 4 ԱՄԷՆ ՕՐ։

Տեր եւ Տիկին

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՆԱՆՈՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

VICTORIA DE BERLIN

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԳՈՒՄԱՐ ՄԻՆՉԵՒ 1903

1,325,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1903

510,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՀԻՄՆԵԱԼ 26 ՍԵՊՏ. 1853Ի ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ Ցամաքային Եւրոպիոյ ամէնէն ճզօր Ընկերութիւնն է

Ունի պայմաններ զոր Թուրքիոյ մէջ գործող ընկերութեանց և ոչ մին կրնայ կատարել։ Զոր օրինակ, 30 տարեկան անձ մը 25 տարուան տեւողութեամբ խառն (Mixte) ապահովագրութեան մը համար առաջին երեք տարիները պարտի վճարել 424 ֆր., երրորդ տարիէն 10 % էն սկսելով մինչ 66 % կը զեղչուի վերջին տարին, որով ընդհ. վճարածը կ՚ըլլայ 6255 ֆր. և առաջին օրէն արդէն իրեն տրուած 10000 ֆր.ի Ապահովագրական պայմանագրով կ՚ստանայ ճիշդ 10000 ֆր.ը, որով զուտ շահ ստացած կ՚ըլլայ 3745 ֆրանք։ Բոլորովին անվատ ժողովրդական հիւղ մըն ալ ունի չաբաթական վճարումներով և առանց բժշկական քննութեան։

Անմրցելի ԹԱՐԻՖԱՆԵՐ զաւակաց Ապագայի Ապահովագրութեանց

ԱՐԿԱԾԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն ՇՈՓԵՆԱՒԻ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ, ԹԻՒՆԷԼԻ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ եւն. արկածներու դէմ, ալխարիս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի՝ ճանապարհորդութեան ժամանակ, օրինակի համար՝ շաբաթական՝ փոքր վճարումով մը, այսինքն ՄԷԿ ՖՐԱՆՔՈՎ, և վճարելի մինչեւ մէկ տարուան համար (որ կ՚ընէ 52 ֆրանք) այսպէսով ամբողջ կեանքին մէջ ապահովագրուած կ՚ըլլայ 10,000 ֆր. մահուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Տեսուչ՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Մ. ԲԷՋԷՃԵԱՆ

Ընկերութեանս դրամատունն է՝ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ. ի Պոլիս.= ՔՈՒԷՏԻ ԼԻՈՆԷ, ԳԵՐՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ ԷՒ ԱԶՕՐՅԱՆ ԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ՝

ՄԻՀՐԱՆ ՄԻՆԵՄ-ԳԱԼՖԱԵԱՆ

Պոլիս Դաբրրնբօղլու խան թիւ 45 եւ 45 bis։

ՍԹԱՄՊՕԼ 33, 35, 37 ՖԻՆՃԱՆՃԸԼԱՐ ՓՈՂՈՑ

ՊԱՏԻ ՆԿԱՐԷՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ

ՄՈՒՇԱՄՊԱ.— ԼԻՆՕԼԷՕՄ (ՄԱՆԹԱՐԼԸ՝ ՄՈՒՇԱՄՊԱ).— ՔՈՒԷՐԹՕՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԼԱՉԱՌՕ ՖՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

62—22

ԲԵՐԱ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԱՆԱՏՕԼՈՒ ԲԱՍԱՃ Ն՝

ԹԻՒԼԵՐ ԵՒ ԱՔՕՐՆԵՐ